

<http://misszio.lutheran.hu>

Híd

2008. III. szám
Ára: 300 Ft

evangélikus magazin

Család vagy más?

**Végigéltem a
XX. századot...**

Életre szóló kapcsolat

fókuszban a család

6. oldal

14. oldal

19. oldal

Tartalom

FÓKUSZBAN A CSALÁD

- 3 Bevezető
- 4 A fogyasztói társadalom kikezdi a családot
- 5 Életre szóló kapcsolat
- 6 Család vagy más?
- 7 Milyen madár?
- 8 „Én csak szeretni tudok...”
- 10 Családi körkép
- 13 Nálunk bevált!
- 14 Végigéltem a XX. századot...
- 15 Családi élet az Ószövetségben
- 16 A keresztyén család
- 18 Luther a családról
- 19 Az anyaságról
- 20 A családokat segítő szociális ellátások
- 22 Könyvajánló, Rejtvény

ÉLŐ VÍZ

KÜLMISSZIÓ

23 Isten imperativusa

VALLOMÁS

24 Hitvalló kommunistából hitvalló keresztyén

MISSZIÓI KONFERENCIA A BIBLIA ÉVÉBEN

25 NET-misszió

26 Boldog, aki olvassa...

28 Jól szeretni...

GYÜLEKEZETÉPÍTÉS

31 Kereszt-kérdések Konferencia

HOGYAN TOVÁBB, EGYHÁZ?

32 Közlönyt olvasva

ÉNEKEM AZ ÚR

34 Csak akkor lesz béke!

ŐK IS TESTVÉREK, ŐK IS MAGYAROK

35 Képes hírek

RÁDIÓMISSZIÓ

36 Ordass Lajos püspökre emlékezünk

37 Kiadványok, Hírek

DERŰ

37 „Aki hisz, az derűs, és derűje Istentől származik.”

MOZAIK

38 Kitekintés

VERS

39 Család-fa

Babonáság?

A babonás embert szorongás tölti el, ha fekete macskát lát. Missziói Központunk közkedvelt cicája láthatóan nem ijedt meg a *Híd magazin* előző, az ezotériát vizsgáló számától. Elképzelheti a kedves olvasó, irodánkban milyen derűtséget okozott e látvány...

A HÍD EVANGÉLIKUS MAGAZIN előfizetése egy évre 1200 Ft.

Megrendelhető írásban név és cím beküldésével az Evangélikus Missziói Központ címén: 1656 Budapest, Pf. 22.

Adományokat az Evangélikus Missziói Központ számlaszámára lehet küldeni: 11716008-20157087.

HÍD EVANGÉLIKUS MAGAZIN – Az Evangélikus Missziói Központ negyedévente megjelenő kiadványa. * 2008. 3. szám * A szerkesztőség levelezési címe: Evangélikus Missziói Központ, 1656 Budapest, Pf. 22., tel./fax: 06 1 400 3057, e-mail: evmis@lutheran.hu * Felelős szerkesztő és kiadó: Szeverényi János, 06 20 824 5463, e-mail: janos.szeverenyi@lutheran.hu * Szerkesztőbizottság: Balog Eszter, Kóháti Dorottya, Kis Ferenc Balázs, Kovács László * Rovatvezetők: dr. Garádi Péter – Hogyan tovább, egyház?; Kovács László – Keresztyén szemmel; Bencze Imréné – Külmiszió; Hulej Enikő – Rádiómiszió; Csorba István – Énekem az Úr; Balog Eszter – Rejtvény * Olvasószerkesztő: Dankuné Tóth Éva * Korrektor: Fehér Charlotte * Szöveggondozás: Hulej Enikő * Grafikai tervezés, tördelés: Hrivnák Andrea, Perl János (Kreatív Flotta Bt.) * Nyomdai kivitelezés: Pauker Nyomdaipari Kft. * Kiadja az Evangélikus Missziói Központ, 1164 Budapest, Batthyány Ilona u. 38-40., tel./fax: 06 1 400 3057, e-mail: evmis@lutheran.hu, http://misszio.lutheran.hu, számlaszám: 11716008-20157087 * HU ISSN 1787-5749 * Egy szám ára 300 Ft, előfizetési díj egy évre 1200 Ft * Megrendelhető a kiadónál. Az Evangélikus Élet hetilapban elhelyezett példányok ingyenesek. Adományokat kérünk és elfogadjunk.

Hogy megtörjön az átok

A család Isten teremtő akaratából jött létre. A Biblia az egyházat is nagycsaládként mutatja be, melynek atyja maga Isten: „...nem vagytok többé idegenek és jövevények, hanem polgártársai a szenteknek és háza népe Istennek.” (Ef 2,19)

Jézus új tartalommal töltötte meg a korabeli családfelfogást. Ebben az értelemben hangzottak el meglepő szavai: „Azért jöttem, hogy szembeállítsam az embert az apjával, a leányt az anyjával, a menyét az anyósával és így az embernek ellensége lesz a háza népe.” (Mt 10,35).

A jézusi értelmezés szerint ez nem azt jelentette, hogy a családi hagyományos rendje megszűnt, hanem azt, hogy előállott egy magasabb rendű közösség: Isten családja és házanépe, az egyház (1Tím 3,15; Zsid 3,6).

Jézus a családi hűséget, közösséget nem szüntette meg, hanem alárendelte az Isten iránti hűségnek (Mk 3,31-35; Lk 12,49-53). Az őskeresztyén egyház legfontosabb gyülekezetei családi gyülekezetek voltak, olyan közösségek, amelyekben a családfő keresztyén lett (ApCsel 11,24).

A családról szóló bibliai tanítás független a különböző korszakok társadalmi változásaitól, hiszen Isten az atyja az embereknek, és Ő nem változik.

A nyugati ember ellökte magát az ősi rendtől. Ennek következtében a férfi-nő kapcsolat és a családfelfogás is „elrugaszkodott” lett. Lassan a deviáns viselkedésnek nagyobb rangja és becsülete van, mint a normálisnak. Észre kell venni a diabolikus korszellem hatását: Isten az egység Istene, a gonosz viszont szétszed, szétdobál, összezavar mindent – ha hagyjuk. Békében, harmonikusan csak akkor élhetünk, ha vállaljuk a megtérést – vagyis szembeállunk önzésünkkel –, a Lélek által megújulunk, „megbocsátunk az ellenünk vétkezőknek” és mi is bocsánatot kérünk Istentől és embertől.

A legjobb szándék mellett is hibázunk, vétkezünk, érnek minket veszteségek, de „azért jelent meg az Isten Fia, hogy az ördög munkáit lerontsa” (1Jn 3,8), hogy megtörjön az átok életünkben.

Családi istentisztelet a Kelenföldi Evangélikus Gyülekezetben

• SZEVERÉNYI JÁNOS

„A FOGYASZTÓI TÁRSADALOM kikezdi a családot”

Beszélgetés dr. Szabó Endrével, a NOE elnökével

Milyen érdekek mentén alakult meg a NOE?

Közvetlenül két dolog motiválta. Az egyik, hogy érdekvédelemre volt szükség: akkor vezették be az SZJA-rendszert, amelynek tervezete nem vette figyelembe, hogy az adófizető polgár csak magát tartja el, vagy több eltartott jut egy keresetre, amely így a nagycsaládosok elemi érdekeit sértette. A másik pedig, hogy felismerték: a nagycsaládosok hasonló élethelyzetben vannak és hasonló problémákkal küzdenek.

Mostanra azonban már mozgalommá fejlődtek.

Az egyesület fejlődése igazi sikertörténet. Robbanásszerűen alakultak a szervezetek, néhány év alatt több száz jött létre. Így jelenleg egy háromszázötven helyi szervezettel működő mozgalomról beszélhetünk. És nem csak Magyarország területén, hiszen az elszakított területeken több mint ötven szervezetünk működik. Évente két-három országos eseményt szervezünk, amelyeken ezrek vesznek részt.

Őn hogy került kapcsolatba az egyesülettel?

Én is nagycsaládos vagyok, négy gyermekem van. 1994-ben, harmadik gyermekünk születésekor csatlakoztam, amikor a lakóhelyünkön néhányan felismertük, hogy

összefogásra van szükség, s alakítottunk egy helyi szervezetet.

Céljait, ideológiájukat tekintve látható, hogy a korszellem nem kedvez az Önök által képviselt értékeknek. Milyen stratégiával védekeznek ez ellen?

Elsősorban úgy, hogy összefogunk. Nagyon fontos, hogy – az alapszabályunkban rögzítettek szerint – függetlenek vagyunk tagjaink világnézetétől, pártszimpátiájától, etnikai hovatartozásától, mert a közös értékeink az elsődlegesek. Ezek tartják össze a nagycsaládosokat, és így együtt, egymás és a közös értékek erősítésével próbálunk védekezni a fogyasztói társadalom hatásai ellen.

Eszmeiségükből következően szükség-szerű és természetes szövetségesük lehet a keresztyénség.

Számos egyesületünk, csoportunk, családjunk van, akik nem vallásosak, de ők is az általunk képviselt értékrendet vallják. Ezért nagyon fontos, hogy ne kötelezzük el magunkat. Másrésztől nagyon sok közös terület, rendezvény van, ahol együttműködünk a történelmi egyházakkal. A családkonferenciákra sokszor hívunk egyházi előadókat, így például Ittész püspök úr is többször tartott már ilyen rendezvényen előadást.

Az Nagycsaládosok Országos Egyesülete (NOE) 1987-ben alakult. Nemcsak a házasság, család, anyaság, gyermek megbecsülését és az ehhez kapcsolódó érdek- és értékékviseletet tűzték zászlajukra, hanem fontosnak tartják a magyarság és a hagyomány tisztelgetését is. Kapcsolatban állnak szinte mindenki-vel, aki család-, oktatás-, szociálpolitikával foglalkozik, kifejtik véleményüket, javaslatokat tesznek azoknak, akik a gazdaságpolitikát és a pénzügyeket irányítják. Számítalan civil szervezettel, szövetséggel tartják a kapcsolatot.

Mi az a cél, amelynek elérésekor azt mondhatnánk, hogy rendben van, elértük, amit akartunk, s – ad absurdum – megszűnt működésünk indoka?

Sajnos ez egyelőre beláthatatlanul messze van. Az érdekvédelem, az értékfelműtatás és a helyi közösségszervezés területén még nagyon sok tennivaló akad. Kiváltképp most, amikor a családokat ezerfelől sanyargatják, és a fogyasztói társadalom kikezdi a társadalom alapegységét: a családot. A jelenlegi politika aligha nevezhető családbaráttnak. Újabb célként pedig afelé irányulunk, hogy – a többi EU-ország családszervezeteivel összefogva – kiépítsünk egy családlobbit. Megítélésem szerint erre belátható időn belül sor kerülhet, ha másért nem, hát azért, mert a gazdaság, a demográfiai sajátosságok ki fogják ezt követelni.

● GYARMATI GÁBOR

DR. SZILÁGYI JÚLIA pszicháter főtanácsos az Állampolgári Jogok Országgyűlési Biztosának Hivatalában, valamint a jelenleg húsz családban ötven gyermeket nevelő Alapítvány az Örökbefogadó és Nevelőszülőkért alapítója és vezetője, maga is gyakorló nevelőszülő.

A nevelőszülőnek véleményem szerint helyettesítő családi funkciót kell betöltenie, és életre szóló kapcsolatot biztosítania a nevelt gyerekeknek.

Miben különbözik a nevelőszülőhöz kényszerült gyermek a többitől?

Mire kiemelik a családjából, addigra olyan testi-lelki traumákon megy keresztül, amelyek feldolgozása komoly feladat. Nálunk az ötven gyereknek kb. a fele sérült.

Súlyosbítja a helyzetet, ha a biológiai szülő azért, hogy leplezze alkalmatlanságát, mindenfélét ígérget, vagy pocskondiázza a nevelőszülőt, amit annak úgy kell kezelnie, hogy ne rakjon még nagyobb terhet a gyerekre. Ez nehéz, de szakembereink segítenek. Nevelőszülőink között vannak vallásos emberek, akik az egyházra is támaszkodhatnak.

A nevelt gyerekek később képesek-e normális családi életre?

A nevelőszülői nevelés mérőfoka, hogy milyen felnőtt lesz a gyerekből. Legalább 10-15 évet kell várni, mire ez kiderül. Húsz-harmincéves korban lehet vizsgálni: Dolgozik-e, van-e tartós párkapcsolata, megállja-e a helyét az életben. Nálunk épp most fordul az első generáció...

ÉLETRE SZÓLÓ KAPCSOLAT

Beszélgetés a nevelőszülőknél nevelkedő gyermekekről

Segíte az egyház a nevelőcsaládoknak?

A vallási közösségekben nagyobb az ösztönzés, számon tartják, kinek milyen problémája van: akár az, hogy szüksége van egy hűtőgépre, akár, hogy beszélni tudjon valakivel.

Alapítványunk evangélikus gyülekezetel is kapcsolatban áll.

A nevelőszülők között milyen arányban vannak keresztyének?

Nagyjából a társadalmi átlag szerint. Van olyan nevelőszülőim, akik rendszeresen járnak templomba, ahová viszik a gyereket is. A törvény előírja, hogy a nevelőszülőnek vallásilag is alkalmasnak kell lennie, ezt azonban nehéz megtar-

tani, mert ha pl. egy katolikus családhoz bekerül egy evangélikus gyerek, akkor azt evangélikusnak kellene nevelni.

Hogyan látja a családok helyzetét?

Legalább három generációnak kellene térben is közel lenni egymáshoz. Az a baj, hogy a család támasz funkciója egyre inkább megszűnik. Ha az anya ottmarad egy-két-három gyerekkel, és ötszáz kilométerre lakik a saját szülője, akkor nincs kit bevonnia a rendszerbe, hogy segítsen. Visszakanyarodva a nevelőszülőséghez: én egy Pest környéki településen élek; már két nevelt gyermekem is ott vett magának házat azért, hogy közel legyenek hozzám. Ezt kell elérni!

● HULEJ ENIKÓ

Család vagy más?

A család és a társadalmi folyamatok összefüggéseiről, a család meghatározó szerepéről szeretnék néhány gondolatot megosztani az olvasókkal. Nem ismertetek statisztikákat, csak utalok alapvető jelenségekre, melyek viszonylag tartósak korszakunkban.

Az emberrel egyidős házasság mint együttélési forma, illetve az ehhez szervesen kapcsolódó, az elmúlt évszázadokban Európában kialakult családi közösség bomlásban van. Egyre kevesebben élnek házasságban, egyre később kötvé azt meg. Nő az egyszemélyes háztartások aránya. Mintaként van jelen az egyedül élés minden korosztályban. **Kevesebb gyerekek születik házasságban,** s lassan többen lesznek a házasságon kívül születettek. A válások száma növekszik. Részen ezek következménye, hogy alacsony a termékenység, egyre erősebben fogy és idősödik a népesség. E folyamatok lassan történelmi méretű népességváltozásokat alakítanak ki az európai térségen, valamint gazdasági krízist okozhatnak.

A társadalomban a családi működés szerepe meghatározó. Talán ellentétesnek látszik, de a stabilitásnak és az értéképítő újításnak is alapvető feltétele, hogy erős mikroközösségekben éljenek az emberek. A szocializáció elsődleges színtere a családi közösség, a tartós és több-

személyes háztartás védő kerete. Ezt veszi körül a helyi társadalom szövete mint másodlagos szocializációs övezet. Az egzisztenciális bázist jelentő mikroközösségek minden szintje gyengülőben van, vagy már teljesen leépült. Az individuuum közvetlenül találkozik a nagy társadalmi formációkkal, intézményekkel, és kiszolgáltatottá válik, nincs védő mikrokönyezet.

Ez a jelenség ellentétes az európai társadalmi fejlődés máig fontosnak tartott értékeivel. A polgári társadalmak alapvető értéke a helyi önállóság, a gazdasági önfenntartás, a függetlenség, a sokszínű szabadság és a kölcsönösség. Ennek társadalmi bázisa az erős helyi mikroközösségek megléte és szabadsága.

A társadalmi szétaprózódás, individualizáció következménye az ellenálló képesség csökkenése, a rendezett közösségi értékek erejének megszűnése, a közbizalom elvesztése. Hatalmas társadalmi konstrukciókkal, nemzetek feletti struktúrákkal néz szembe az egyén kiszolgáltatva a globális folyamatoknak. A gazdasági érdekű értékátrendeződések pedig a továbbélés esélyeit csökkentik a mai társadalmak számára (lásd: környezetkárosítás, szociális védelem gyengülése, népeségcsere stb.).

A stabil családok hiánya egyaránt rossz az egyénnek és a társadalomnak. Az egy vagy kétszemélyes háztartások kiszolgáltatottak a külső folyamatoknak (munkahely, médiadiktátumok, költségérzékenység stb.). Kevésbé értéképítő és semennyire sem továbbadók. Fenntartásuk szolgáltatásigényes, mely jelentős társadalmi költséggel jár (pl. szo-

ciális gondoskodás intézményes formái, háztartási szolgáltatások).

Ugyanakkor a nagycsaládok, a tartós és népes háztartások némi kockázatot jelentenek az uralkodó rend részére. Egzisztenciálisan önállóbbak, értéképítők és -őrzők, ezzel a tényleges kisebbségi gondolkodás műhelyei, a helyi társadalom mikroközösségeinek építőkövei. Az egyenlősített másságok társadalmában ez a tulajdonság nemkívánatos. A fennálló társadalmi nagykonstrukciók (multik, médiahatások, politikai diktátumok stb.) meg is teremtik azt a társadalmi környezetet, amelyben azon kell gondolkodnunk, hogyan **léteznek még most is stabil nagycsaládok,** ha kis arányban is. Bizonyos, hogy ebben nagy szerepe van a keresztyén lelkiségen mint összekötő érteken létesülő házassági kapcsolatoknak. Ez lehet egyben a jövő útja is.

Visszafordíthatatlan folyamatok működnek, s a családok szétbomlásához vezetnek. Mégis, ha van erős és önmagát felvállaló kisebbség, amely Krisztusban megismerve az élet szeretetét utat tud

Mintaként van jelen az egyedül élés minden korosztályban.

mutatni, akkor az egész európai s a hazai társadalom számára is képes irányt adni. A nagy és tartós család a reménye az országnak, Európának. A jelenlegi folyamatoktól eltérő, a családot értéknek tartó, élő krisztusi közösségek képviselhetik hazánkban és földrészünkön is a jó irányt. Nagy és új felelősége ez a mai egyháznak; igazi krisztusi küldetés.

● SERAFIN JÓZSEF

A szerző köztisztviselő, főosztályvezető-helyettes a Szociális és Munkaügyi Minisztériumban. Óraadó a Baptista Teológiai Akadémián.

szülői ösztönét, mondhatni csacsiságát, s rájuk löcsöli magzatát. Azok kikeltik, nevelgetik, észre sem veszik, hogy saját gyermekeik elől eszi el az ételt, sőt kihajigálja őket a fészekből. Bizonyára föltűnik nekik, hogy egészen másképp néz ki, mint ők: például kétszer

nagyobb náluk, de jóhiszeműségük elfojtja gyanújukat.

Mindenki rájött már, hogy a kakukkról van szó.

Nos, mi történe, ha minden madár elfo-

Hány nemzedékig maradna fönn egy szingli, netán homoszexuális társadalom?

gadná a kakukk-ideológiát, s megtérne liberális anarcho-nihilistának? Nyilvánvaló, hogy egyetlen nemzedék múlva eltűnne az égről, a fák közül, a tavakról az összes tollas röpdöső. Madárinfluenza nélkül. Mert „megtérésétől” kezdve Kakukk, Szarka és Veréb hiába kópélkodna, tojásának helyet nem találna, miután többé senki sem rakna fészket, s a véletlenül kikelt fiókákat senki sem nevelné.

● CZAKÓ GÁBOR

Sokan törték már a fejüket azon, hogy miféle madarak szerepelnek az SZDSZ jelvényén. Akadt történetkutató, aki előbányászott egy 1981-es MSZMP-plakátot, melyen hasonló, egymás fölött röpködő piros-fehérezöld madarak ünneplik április negyedikét. Szerény személyem úgy véli, hogy megtalálta a megoldást, mert a párt filozófiájából indult ki. A szadesz a nemzetközi nagytőke hazai érdekképvisellete, ennek megfelelően nihilista-anarchista propagandista, amely Istentől, minden nemű etikától, hagyománytól, értéktől mentesen az egyén kultuszát hirdeti abból az ideológiából, vagyis az Adam Smith-től származó tévhitből kiindulva, hogy az egyének önzése összeadódva kiadja a közjót. Ez eddig soha

Milyen madár?

sehol sem történt meg, hiszen az önzésből gőg ered, viszály, harácsolás, gyűlölet. Az ún. közjóra irányuló tiszta szándék sem ér mindig célt, ha megbomlik az összhang, netán félreértjük a közérdeket, hirtelen változik a helyzet, és így tovább. Nem beszélve arról, hogy közjó csak akkor létezhet, ha van abszolút jó, írjuk így: Abszolút Jó, s máris tudjuk, Kiről beszélünk. Őt elérni nem könnyű, bármennyit segít. *Keskeny út* vezet hozzá, az igazságé, a szépségé, a jóságé, a szereteté. Az anarcho-nihilisták kézzel-lábbal tiltakoznak ellene, szerintük minden viszonylagos, tehát Abszolút Jó elvileg sem lehetséges.

Hogy a közérdek miként jön össze az egyéni önzésekből, erre nézve sem ők, sem a történelem bizonyítékot nem szolgáltatott. Annál többet arra, hogy az anarcho-nihilisták élőködnek a társadalmon. Függetlenül attól, hogy az említett párt-hoz tartoznak-e, vagy ellenfeleihez, vagy

semelyikhez. A felelőtlenség liberális fedőnéven terjedő eszméje önmagukat kereszt/tyénnek tartó emberek szívébe is befészkelte magát. Elevenen gondolkodásuk, fűrgé, fricskázó iróniájuk, könnyedségük, nemtörődömségük, korlátatlanságuk, családellenességük, önzésük pillanatnyilag sikeresnek látszó, ám nem önfenntartó: csak ott élhet meg az ilyesfajta ember, ahol vannak önzetlen szorgosok, hazaszerető, törődők, gyermeknevelők, akik helyettük és nekik létrehoznak olyan erkölcsi, társadalmi, anyagi körülményeket, amelyek kibírják, elviselik, eltartják őket. Mire jutnának a bolhák önmagukban, kutya nélkül? Hány nemzedékig maradna fönn egy szingli, netán homoszexuális társadalom? Meddig maradhat fönn a Föld, ha az önző haszon-

lesés így irtja az élőlényeket, így hevíti a légkört, ilyen ütemben terjeszti a nyomort?

Nézzük meg, hogy az élővilágban létezik-e olyan lény, amely megfelel ennek a szélsőséges egyéniesedésnek! Azonnal az élőködők jutnak eszünkbe, amelyek valamely gazdálánytól szerzik be a mindennapit. Milyen csodálatos, hogy mi magunk is milliárd lény összlete vagyunk: egyséjtűek tömege él belőlünk, s mi sem lehetnénk meg nélkülük: Teremtőnk együttműködőnek alkotott bennünket, nem különnek.

Van egy ránéztében kedves madár, olyan kedves, mint mindegyik. Ennek az a filozófiája, hogy a gyöngédség, az áldozatkészség, a jóság arra való, hogy kihasználják.

Különös tulajdonsága, hogy szingli, ott-hont-családot nem alapít, és nem gondozza csemetéjét. Illetve másokkal gondoztatja: kihasználja azok fiókaszeretét,

„Én csak szeretni tudok...”

Találkozás Gyökössy Bandi bácsi feleségével

Békés, hangulatos, árnyas kertvárosi utca Újpesten. Nyugalmas, idilli környék, nyár derekán különösen szép. A kis házban fehér blúzban, fekete szoknyában fogad Reini néni, Gyökössy Bandi bácsi özvegye. Személyisége magával ragadó: végtelen derű, kedvesség, harmónia sugárzik belőle. Olyan, mintha mindig is ismertem volna... Bandi bácsi dolgozószobájában ültet le, mögöttünk impozáns íróasztal, szemben plafonig érő könyvespolc. Itt dolgozott, itt fogadta a lelki támaszáért hozzá fordulókat százait a mai napig legolvasottabb és legkeresettebb lelkész-pszichológus. Művei, publikációi könyvtári anyagot tesznek ki. Feleségében, Reini (Reinhild) néniiben, egykori bázeli jogászprofesszora lányában Gyökössy Endre melegsívű segítőtársat, feleséget, papnét, öt gyermeke édesanyját találta meg. Nem könnyű sorsra hozta magával a fiatal svájci leányt ide, Magyarországra. Arra kérem Reini nénit, meséljen Bandi bácsiról. Egy életen át volt társa, s ő is ugyanazzal a figyelemmel és szeretettel tekint a beszélgetőtársra. Lassan már Reini néni kérdez többet – tőlem...

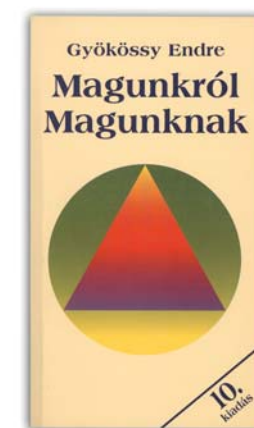
„Nagyon sokáig csak a fiókjának írt a férjem. Nem jelenhettek meg a könyvei.”

„Svájcben jártam egyetemre, amikor Bandival megismerkedtünk. Nagyon fiatal voltam. Szépirodalmat és művészetet tanultam Bazelben. Ő mint fiatal lelkész pszichológiát jött tanulni Svájcba. A férjem volt az első, aki pasztorálpszichológiát kezdett alkalmazni, tanítani C. G. Jung alapján. Bandi nem is tudta, hogy én a professzora lánya vagyok. Nagy csokor virágot küldött, s rövid időn belül megkérte a kezemet édesapámtól. Rövid ismeretség után, egymás nyelvét még alig beszélve – a háború miatt hosszú udvarlásra nem volt idő – Svájcben kötöttünk házasságot. Isten rendelése volt ez, ő volt az első férfi, akivel megismerkedtem. Házasságunk

évtizedei alatt sokat tanultam tőle. Hitben is elmélyültem. Megtanultam láthatóan szeretni. Tudtam, hogy Isten egymásnak teremtett minket.” A három nyelven beszélő, okos, művelt, zenei képzést, jó nevelést kapott svájci leány így lett az újpesti lelkész felesége. Ma, 11 évvel Bandi bácsi halála után, hűségesen gondozza írói hagyatékát, átvette munkáját. Épp egy jövő évi idézetes naptár készül, minden napra egy-egy Gyökössy-idézettel. Gyönyörűen, igényesen beszél a magyar nyelvet, Bandi bácsi mellett teológiai, pszichológiai könyvek sorát olvasta el magyarul. „Én nem vagyok ő, én csak szeretni

A jó házassághoz (és az élethez) Bandi bácsi szerint három „h” kell: hit, hűség és humor.

tudok, és ezt tőle tanultam” – mondja, és közben mosolyog a szeme. Hit és derű sugárzik belőle. Sokan keresik társaságát, ahogyan Bandi bácsiét, Isten áldott öreg bojtárját is annyian keresték. Kérdem, könnyen adták-e egy idegen világba, más kultúrába 1941-ben a hitleri Németország szövetségeseiként harcoló országba? Bizony, sokat gondolkoztak a szülőik, de Reinhild édesanyja meggyőzte a professzort. A fiatal lány eleinte nem értette a nyelvet, az emberek humorát, de követte párját, ez nem is volt kérdés számára. Tudta, hogy férje Svájcban nem lehetne boldog. Sosem érezte áldozatnak, hogy svájci életét egy csapásra fel kellett adnia. Pedig micsoda nehéz évtizedek kezdődtek itt a világháború után! „Nagyon sokáig csak a fiókjának írt a férjem. Nem jelenhettek meg a könyvei. Ezért volt lehetséges, hogy a halála után adhattuk ki meg nem jelent könyveit és a *Kézfogás a magasból* című sorozatot. Szin-

tén, miután meghalt, találtam egy vastag könyvet, telis-tele feljegyzésekkel. Nem is tudtam, hogy ilyen vezetett! Mindenkiről, aki hozzá fordult, nála járt, lelki-gondozásra, házassági terápiára jött, jegyzeteket készített. Ha valaki öt év múlva jött csak újra, meglepődve tapasztalta, hogy Bandi bácsi mindenre pontosan emlékezett, a legapróbb részletekre is! Számára mindenki fontos volt, nem csak egy eset, egy név: számon tartotta és szerete-

tében, imádságában hordozta őket. Afféle lelképásztori napló volt ez a könyv, amit soha nem mutatott meg senkinek, hiszen ezek a lelkészi titoktartáshoz tartoztak. Olyan mélyen és melegen tudott szeretni! Annyira figyelt a másik emberrel! Több ezer levelet írt élete során. Hogy mikor volt erre meg ezekre a gondos feljegyzésekre ideje, hiszen szinte mindig volt nálunk valaki – előttem is rejtély.” A jó házassághoz (és az élethez) Bandi bácsi szerint három „h” kell: hit, hűség és humor. Adódik a kérdés: Vajon mennyi jutott a családjának, feleségének, gyermekeinek Bandi bácsiból? A válaszon nem lepődöm meg: „Kevés, és ezt ő is érezte, tudta. Sokszor bántotta is, hogy nem tudott annyi időt tölteni a gyerekekkel, amennyit szeretett volna. Amiben csak tudtam, segítettem, levettem a terheket a válláról. Aztán egyre nehezebb évek jöttek, nekem is dolgoznom kellett. A svájci követségen kaptam állást.”

Reini néni ma német tanítványokat fogad, ám sokan nem is tanulni, hanem lelkiigondozói beszélgetésre jönnek. Gyakran hívják telefonon is. Idegenek is megkeresik és megtalálják! Bandi bácsi lelkületével fordul az emberekhez és hallgat meg mindenkit. Imádkozik azokkal és azokért, akik megosztják vele terheiket. 1997 novemberében halt meg Bandi bácsi. Nem volt előjele, hirtelen történt. „A férjem úgy ment el, ahogyan azt mindig kérte az Istentől. Váratlanul, egyik pillanatról a másikkra. Két szívinfarktus volt, egy enyhébb és egy súlyosabb. Pacemakerrel élt ezután. Egy reggel azt kérte, hívjak orvost, majd, hogy az orvos vigye be a kórházba. Nem volt rosszul, nem értettük, miért kéri ezt. Talán megérezte...? A kórházban nagy bajt nem láttak, másnap akartak vizsgálatokat végezni. Délután még bent voltunk nála. Reggel kimegyek a postaládához, hát egy táviratot találok benne: »Sajnálattal közöljük, hogy a férje az éjjel meghalt.« Amit akkor éreztem, nem lehet

Bandi bácsi és Reini néni

szavakkal elmondani.” Még beszélgetünk arról, hogy vannak miértek, amelyekre a hívő ember nem kap választ, egyáltalán, hogy hogyan dolgozzuk fel a feloldozhatatlan veszteségeket, és mit kérdezzünk Istentől, milyen válaszokat kapunk. Beszélgetünk az elmúlt 11 évről is, mióta egyedül maradt. Gyerekek, unokák, dédunokák vannak, de Társ egy volt, akit Isten adott. Végül megkérem, mutassa meg Bandi bácsi Bibliáját. Ott van kéznél, a sokat forgatott lapok között feljegyzések, Bandi bácsi kézírása. Gazdája szavait ebből olvasta, hirdette. Lassan elbúcsúzunk. Reini néni kikísér. Kijön velem a kertkapuig, és integet. Ott-hon pedig előveszem Bandi bácsi egyik könyvét, mert szeretném, ha még folytatódna – ha más síkon is – ez a beszélgetés...

● KÓHÁTI DOROTTYA

Győri János (1914-1997) a nagytarcsai evangélikus egyházközség lelkésze volt közel négy évtizeden át. Nevéhez nem csupán a gyülekezet felelős, lelkes és változatos pásztorolása fűződik. Az 1940-es évek végi nagy ébredés és evangelizáció egyik legaktívabb szolgálattevője volt. Meghatározó szerepet töltött be ma már felnőtt, szolgáló gyermekei életében is. Az alábbiakban ők heten vallanak a nagycsaládban, egyben lelkészcsaládban növekedés gondjairól, örömeiről.

Családi körkép

ebéd alkalmával dőlünk a nevetéstől. Emberileg nagy biztonságérzetet ad a nagycsalád, mert van kihez fordulni kézzel fogható segítségért, és erős imádságos háttérrel is magunk mögött tudhatunk. Mi heten nagyon szeretjük egymást. Évente többször összejövünk, alaposan kibeszélgetjük magunkat. Ilyenkor a fiúk újra „kiskamaszok” lesznek, és jókat viccelődünk, örülünk egymásnak, közben a gondok eltörpülnek. Könnyebb a terheket elviselni, ha sokan osztoznak rajta, és többszörös az öröm, ha többen örülünk együtt!

reimet fürdettem, pelenkáztam felkészülve ezáltal az anyaságra, vagy ahogy együtt dolgoztunk a kertben. Életre szóló tapasztalatokat szereztünk, amikor közösen tartottuk az ifit, illetve programokat, kirándulásokat szerveztünk a gyülekezetben.

Most már, hogy sok-sok nyomorúságot átéltem, látom, szüleim mennyi terhet hordoztak önzetlenül feláldozva magukat, hogy mi békeességben és biztonságban nőhessünk fel. Amikor nehéz a mindennapi terhek hordozása, fölidézem gyermekkorom, és ez erőt ad megállni, tovább küzdeni... És mindig tudom, Kihez fordulhatok segítségért!

BLATNICZKY JÁNOSNÉ GYŐRI MÁRIA: a cinkotai lelkész felesége

Szüleink példaképként álltak előttünk. Mint a legidősebb hamar tapasztaltam vívódásait Isten akaratának elfogadásában. Nem megtervezték a nagycsaládot, hanem Isten ajándékeként fogadták. Később én is így éltem meg a harcokat. Amikor úgy éreztem, fogytán az erőm, akkor jött még egy-egy újabb baba! Így neveltünk fel öt gyermeket. Nagy erőforrás volt számomra édesanyánk derűje, humora, mindent jóra magyarázása és édesapánk mély hite, teológiai tisztánlátása. A humor mindig jelen volt az életünkben, egy-egy vasárnapi

SZÉLL BULCSÚNÉ GYŐRI ÉVA: hitoktató, a kispesti lelkész felesége

Mindig büszke voltam rá, hogy sokan vagyunk testvérek. Úgy érzem, a Paradicsomban nőttem föl. Két fontos dolgot kaptam otthonról: az igazi, természetes hitet és az önzetlen helytállást az életben. Isten jelenlétében nőttem föl. Természetes volt, hogy ott van, és hogy szüleim mindent „megbeszélnek” Vele. Számomra az Úr Jézus csodálatos Valaki, akit már egész kicsi koromtól nagyon szerettem. Felnöve aztán személyes hitre juthattam.

Jó visszaemlékezni, ahogy kisebb testvé-

GYŐRI JÁNOS SÁMUEL: a Zákus Média Centrum igazgatója, pesterzsébeti lelkész

Sokan azt hiszik, hogy a nagycsalád szó előtagja mennyiségi jelző. Számomra minőségét jelentett, tréninget az életre, a társadalomra. Vagyis azt, hogy nem a sok, a több volt a jellemző, hanem az irány, a cél, a tartalom. A nagycsalád mindenek előtt szeretetet jelentett. Igaz a közmondás: minél inkább szétosztod a szeretetet, annál több marad neked.

Az ember felnőtt fejjel érzékeli, hogy automatikusan belenevelkedett a másik tiszteletébe, a másik elfogadásába. Min-

den család koedukált, még akkor is, ha csak egyneműek közössége, hiszen a szülők már eleve a két nemet képviselik. Mégis egészen más lesz a jelentése a családban a nemiségnek. „Elhagyja a férfi atyját és anyját és ragaszkodik feleségéhez.” Ez elemi erővel más, mint amit a mai világ vékonydongájú filozófiája hirdet.

A mi nagy családbunkban a keresztyén légenerációkat tartott össze. Ott szüszogtunk egy szobában a nagymamával. Belenevelődünk, hogy a falu és a gyülekezet is egy család. Így volt pótnagymamánk is a gyülekezetből Kiss Kati néni személyében. Így lett más a saját család, így lett más a mindenkori gyülekezetemhez való viszonyom, a feleségem rokonságának elfogadása. És most a nagypapákkal az együtt élő generációk túlsó felére sodródva boldogság a nyolc unoka napokénti csivitelése, zsi-bongása. Talán a nagycsaládi tréning nélkül most nehéz lenne.

GYŐRI PÉTER DÁNIEL: Nagytarcsa polgármestere

Ha rövid címszavakban fejezném ki, mit kaptam a keresztyén nagycsaládban nevelkedve, akkor a *szeretet, összetartozás, hit, megtérés, ajándék, aggodás, áhítat, zene* és

imádság szavak jutnának eszembe, mert ezek a mindennapi életünkben szüntelenül jelen voltak. Gyermekkoromban én kicsit kilógtam a sorból a testvéreim közül, mert erős volt bennem a függetlenség iránti vágy. Édesapánk nem tűrte a léha semmittevést, ezért mindig kaptunk valami hasznos feladatot – olvasás, zene-tanulás, kerti munkák stb. Természetesen volt idő a játékra is. A magam részéről nem szerettem ezt a rendet, ezért gyakran megesett, hogy a reggeli áhítat után „angolosan” távoztam, és csak este kerültem elő. Az ezért kijáró fenyítést természetesnek vettem és becsülettel elviseltem. Nővéreim sokszor igyekeztek sírva lebeszélni ezekről a kalandozásokról, de én kemény legény voltam. Ez a vágy hajtott akkor is, amikor tizenhét évesen mindent megmozgattam, hogy távol juszak a családtól. Egy évre kimentem az egykori NDK-ba dolgozni. Elutazásomkor édesapám figyelmességének köszönhetően a Bibliám és az énekeskönyvem is belekerült a bőröndbe. Ezer kilométerre a családomtól döbbsentem rá, milyen fontos a rend, az Isten rendje. Megtérés is éppen itt, idegen helyen és emberek között történt meg. A fent említett szavak is ekkor teltek meg igazi tartalommal. Amikor hazatértem, boldogan éltem át a keresztyén nagycsalád szeretetét és rendjének megtartó erejét.

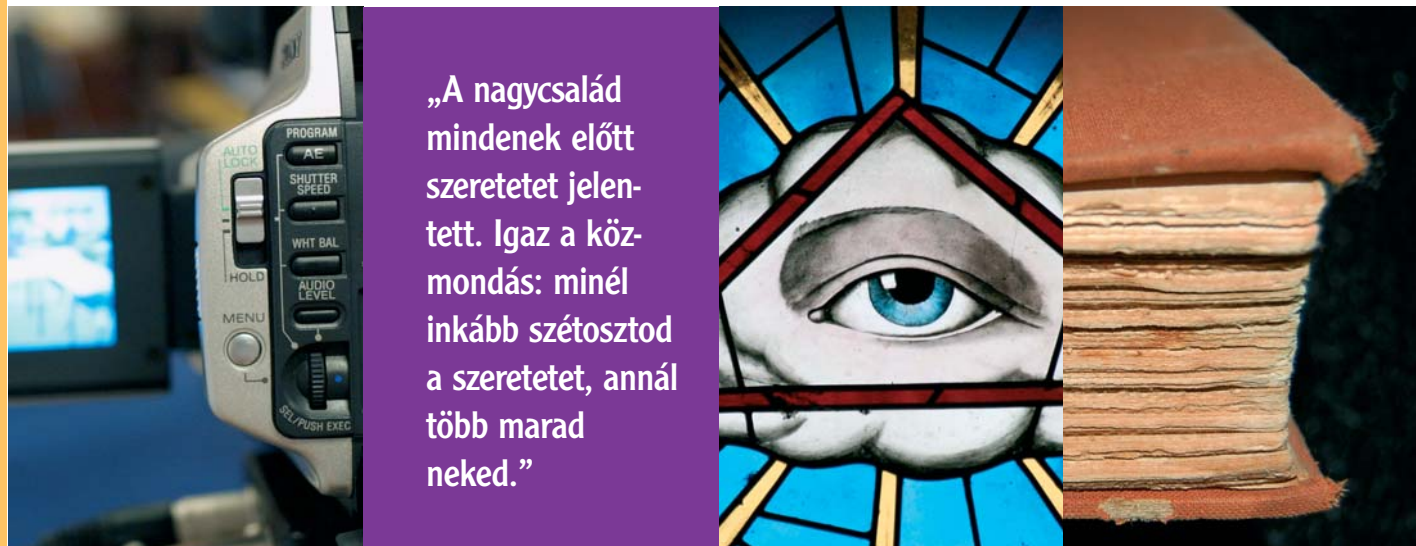

GYŐRI GÁBOR ÁDÁM: a pesti egyházmegye esperese, pestszentlőrinci lelkész

Három generációt felölelő családbunk számomra azt a végtelenül színes világot jelentette, melyben testi-lelki lényem formálódott. Kertünk a nagy felfedezések, önfeledt játszódások, verejrtékes házimunkák vagy a nem éppen dicséretes kakaskodások helyszíne volt. Nem túlzás; szinte benne éltünk a Bibliában. Életünk minden eseménye természetes módon kötődött Istenhez, Krisztushoz, az Igéhez.

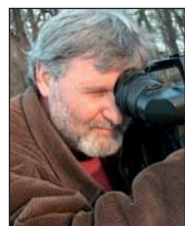
Édesapánk mély lelkesége, édesanyánk kimeríthetetlen szeretete és nagyanyánk állhatatos imaélete olyan meghatározó volt, hogy nem tudtunk és nem is akartunk más példát követni. Mi, testvérek is formáltuk egymást, mint kavicsok a partokban. Míg kisebbek voltunk, többen is egy ágyban aludtunk, fejtől-lábtól. Az ételt mindig beosztottuk, egymás ruháit hordtuk. Ezt akkor nem mindig érteltük, de fiatal éveinkben ez az egymásrautaltság már csodás összetartó erő volt. Mennyit énekeltünk, zenéltünk, kirándultunk! Milyen vidámak és fáradhatatlanok voltunk az együtt végzett gyüleke-

„A nagycsalád mindenek előtt szeretetet jelentett. Igaz a közmondás: minél inkább szétesz a szeretetet, annál több marad neked.”

zeti munkában! Különös élmény volt sora átélni egymás hitre jutásának történetét. Bár jellemünk, egyéniségünk és életpályánk is sokban különbözik, Krisztusban közös a gyökerünk és egy a koronánk (EÉ 266). A legnagyobb örömünk, amikor azt látjuk, hogy a negyedik és ötödik generáció (unokák, dédunokák) is ezt az utat választja.

GYŐRI ANDRÁS TIMÓTHEUS:
a Zákeus Média Centrum főmunkatársa

Hogy sokan voltunk, bizony sok súrlódással járt, de végül javunkra vált. Meg kellett tanulnunk mindent megosztani egymással, de ezek nem lemondások voltak csupán. Megta-

„Bár jellemünk, egyéniségünk különbözik, Krisztusban közös a gyökerünk és egy a koronánk.”

nítottak, hogyan osztozzunk jóban-rosszban.

Élményhalmaz lett egész gyermekkorunk: A közös gyümölcszedés a piacra vagy egyéb kerti munkák, séta az állatkertben édesapánk „idegenvezetésével”, az első családi mozizás Hófehérkével vagy a hosszú vasárnapi ebédek a nagy

diófa alatt, ahol a vidám viccelődés mellett ültük körül tízen az asztalt. (Anyai nagyanyánk is velünk élt.) Itt hangzott el édesapánk délelőtti prédikációjának folytatása is. Együttlétünket rendszerint a gyermek bibliaórák gyülekezése szakította félbe. A parókia ajtaja ugyanis mindig nyitva volt, családi és egyéni életünk összefonódott a gyülekezet életével. Az egyházi esztendő ünnepei és hétköznapijai, az azokra való készülés erőteljesen formálták életemet. Számomra mégis az esti családi áhítatok, a közös imádságok, édesapám igemagyarázatai maradnak a legdrágább alkalmak. Ennek lelkületét szeretném átörökíteni gyermekeimbe, mint legfontosabb maradvány és megtartó értéket.

GYŐRI PÁL BARNABÁS:
könyvkötő

A Pál név jelentése: kicsi; én voltam születésem nyolcadik, leg-

kisebb gyermeke. A második, bibliai nevem Barnabás, a Vigasztalás fia, ugyanis előttem született Tamás Pál csecsemőkorban meghalt, és szüleim az én jöttömet Istentől kapott vigaszként élték meg.

Kedves élményeim közé tartoznak a nyári reggeli áhítatok, melyeken a család kibővült a szomszédokkal és a határba in-

duló tsz-asszonyokkal, akik kapáikat az imaház falához támasztották az elcsendesedés idejére. Emlékezem a Szarvasi Énekeskönyv harmóniummal kísért szép énekeire is.

Édenkertben nőttünk fel; gyümölcsök, különleges virágok és szökőkút is volt ott. Édesapánk szigorúan nevelt bennünket, és mindig ellátott feladattal. Édesanyánk maga volt a türelem, békeség, derű, nyugalom. Nem emlékszem, hogy egyszer is csüggedt lett volna. Fantasztikus élményt jelentett a gyülekezeti élet sokszínűsége. Élveztük a szeretetvendégségeket, ahol volt játék, színdarab, vetítés, humor, közös éneklés stb. A hatvanas években tíz-tizenöt autóból álló konvojval látogattunk más gyülekezeteket, s szolgáltunk a Hermons együttesel. Amikor pedig nagy lelki ébredés volt a nagytarcsai ifiben, én is elfogadtam az Úr Jézust Megváltómnak. Megtérésemet édesapám pásztorolta. Igém: „Mert azért jött az embernek fia, hogy megkeresse és megtartsa, ami elveszett.” (Lk 19,10)

Mit kaptam Istentől ebben a családban? Hitet, szerető szülőket, testvéreket, örömet, boldogságot, áldást!

A KÖRINTERJÚT KÉSZÍTETTE:

● BÁLINT JÓZSEFNÉ

Nálunk bevált!

Mármint Isten Igéje. Önmagában igaznak, nekünk hasznosnak bizonyult. Családi éltünkben nemzedékről nemzedékre.

Tizenhét évesen jutottam élő hitre. Barátaimmal kezdtük el forgatni a Bibliát, életünk kérdéseire választ keresve. Elsők között a társválasztás dolgában. Egyikünk rátalált a 127. zsoltár 2. versére: „Szerelmesének álmában ád eleget.” Ezt fogadtuk el, nem úgy, hogy meg fogjuk álmodni párunkat, hanem, hogy alhatunk nyugodtan (és törődhetünk fő dolgunkkal, a tanulással), **Ő majd idejében elénk hozza**, akit nekünk szánt. Ez volt tanév végén, szeptemberben pedig bibliakörünkben jelentkezett egy új lány. Ránéztem, és attól kezdve tudtam: ő lesz az. Ez annyira biztos volt bennem, hogy hét éven át nem kellett erről beszélnem sem vele, sem bárki mással. Aztán eljött az idő, segédlelkészi kinevezésem – és összeházasodtunk.

Családot kifejezetten nem terveztünk. Hogy lesznek gyermekeink, erről nem is beszélünk. De egyszer olvastuk megint a 127. zsoltárt: „Az Úrnak öröksége, a fiak, az anyaméh gyümölcse: jutalom.” Szüntelen csodálkozással gazdagodtunk ebben a jutalomban (17-ig), de a vállalás szót azonnal kitöröltük a szótárunkból. A jutalmat („prémiumot”) nem vállalja az ember, hanem boldogan elfogadja. Az Ige jobban bevált, mint a magunk esze vagy akár a társadalmi, akár az egyházi közvélemény. Igen, amíg 4-6 gyermekünk volt, sokan jöttek okoskodni, inteni, megoldásokat ajánlani. Már 12-14 körül nem lehetett hozzászólni, annyira „normán felüli” volt a helyzet, csak bámulni lehetett.

Fontos „járulékos” kérdés volt: Jó, megvannak, de mit fogunk enni, mivel ru-

házkodni? Nagyon közismert erre az Úr Jézus válasza, a Mt 6,33-ban. „Keressétek először Isten országát...” Teljesen bevált! Csak arra kellett vigyázni, hogy az „először” azt is jelenti, hogy ne legyen semmi olyan bevételünk, amit nem tudunk nyugodt lelkiismerettel, Tőle elfogadni (adóletagadás, stola...). Soha nem kellett senkitől semmit kérni. Úgy gondolkodtunk, ha Ő indít valakit, hogy segítsen nekünk, Ő azt vezetni is fogja. Így mindig jóllaktunk, volt a gyerekeknek szép ruhája, lett autó, lakóház, ami csak kellett.

Fontosabb kérdés volt gyermekeink lelki jövője, növekedése. Természetesen elmondtuk nekik: van Megváltójuk, Rá bízhatják örök és földi életüket. De nem „dresszúráztuk be őket az evangéliummal” (ahogy egy gyűlésen valaki csúnyán megvádolt minket). Mindegyiknek adtunk Bibliát, de nem kértük számon, olvassa-e? Étkezés után olvastunk Igét, együtt imádkoztunk, de nem mondtuk, hogy ők is szólaljanak meg. És úgy lett jó, hogy általában nem itthon indultak el a hitben. Elementek táborozásokra, csendesnapokra, onnan jöttek meg örömmel. Nem egyforma úton jutottak az üdvösség örömeire. Többen nagy lázadások, kerülőutak után, de mostanra egy híján élő hitben vannak, imádkoznak azért az egyért is. Külön fejezet volt Andrásunk. Downszindrómával született, lassúbb testi fejlődéssel, kevés beszédkészséggel volt közöttünk 20 évig. De tele volt feltétel

nélküli szeretettel. Mindenki kedvence volt a családban, a faluban. Mikor leukémiában elment, tudta, hogy az Úr Jézus-hoz megy. A kórházban valóságos lelki gondozó volt, szobáról szobára vigasztalt: „Bácsi, ne sírj, Jézus szeret”.

A Victor házaspár tizenhét gyermekével

A tizennyolc évvel ezelőtti kép az utolsó olyan családi felvétel, amely a (bal szélén álló) beteg Andráska halála előtt készült.

Az Úr hűsége „nemzedékről nemzedékre való” – mondja a 100. zsoltár. Ez is így válik be, unokáink serege (36, de őszre még kettőt várunk, meg az első dédunokát) közeledik az Úrhoz, él az Igével, bizonyosságot tesz. Évenként kétszer összejövünk, együtt dicsérik Őt. Írásztalomon szüntelen előttem van az Ige: „Mind a ti fiaid az Úr tanítványai lesznek, és nagy lesz fiaid békessége.” (Ézs 54,13) Ennek is valóra kell válnia, hogy majd a mennyek országában is együtt dicsérhessük Őt.

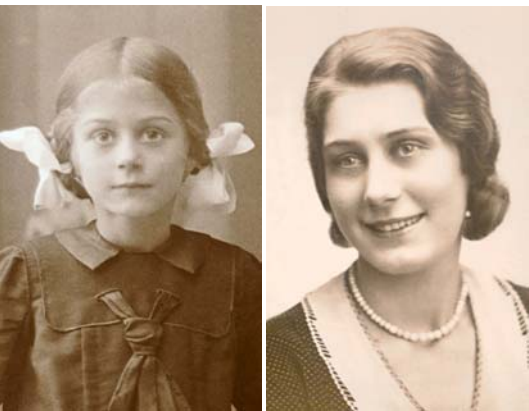
● VICTOR ISTVÁN

Végigéltem a XX. századot...

1908-ban születtem, október 6-án, végigéltem a XX. századot. Milyen fontos gyermekkori eseményre emlékszik?

Nyolcéves koromban elvesztettem édesanyámat. Amikor apám hazajött a hábo-

rúból 1918-ban, mint szlovák területen élő pedagógusnak problémát jelentett a magyarsága. Mindennek ellenére azért szép és jó gyermekkorom volt. Apám jó magyar ember volt, bár vérségében nem tisztza magyar.

Az, hogy az édesanyját ilyen korán elvesztette, hogyan befolyásolta a hitét?

Abban a hitben éltem tizenöt éves koromig, hogy anyám odafent vigyáz rám, azért kell nekem szófogadónak, meggondoltnak lennem, mert ő lát. Amikor apám kikerült az állásából magyarsága miatt, mi gyerekek rokonokhoz kerültünk. Három évet töltöttem Sopronban az egyik nagynéninél, utána Győrbe kerültem a másik

A százéves Papp Sándorné Schermann Ilona, az angyalföldi evangélikus gyülekezet tagja

Fotó: Franziska Hanselmann

nagynénihez. Halálfáradtan érkeztem Győrbe, a nagyném mégis elvitt este a gyülekezetbe. A fáradtságtól a lelkészt is alig láttam, de szófogadó gyerek lévén elmentem. Emlékszem, ültem a nagynéni mellett csendben, egyszer csak felfigyeltem a lelkész magyarázatára, arra, amit Jézusról mondott. Bizony fölébredtem az álomosságomból, és hirtelen rádöbbenem, hogy Jézus volt az, aki addigi életemen vigyázott rám. Így nyílt ki a szemem a hit dolgában. Itt vagyok az életem végén, a „résnyire nyitott ajtó” előtt, és ma is ezt vallom.

Küzdelmes volt az életem, de nem fásult el a hitem, mindig volt menedékem. Mindig bele tudtam nyugodni abba,

hogy ha valami nem akart sikerülni, akkor az biztos nekem nem jó, azért nem adatik meg.

Azóta voltak a hitében hullámvölgyek?

Nem, a hittel kapcsolatban nem. Ma is imádkozom sokszor, hogy a Jóisten adjon nekem ahhoz értelmet, hogy el tudjam fogadni, ha valami nem megy. Merem állítani, hogy az elfogadás a hit alapja, sok minden ezen áll, vagy bukik.

Később Budapesten lakva a zuglói evangélikus gyülekezetbe jártam, Scholz László nagytiszteletű úr szolgálatának idejétől negyven éven keresztül. A felesége, aki most kilencvenhárom éves, nemrég meglátogatott. Sajnos Laci bácsi már meghalt. Tiszta hitpélda volt előttünk az ő életük.

A század eleji Budapestre hogyan emlékszik?

Én a boldog Budapestet láttam még, a maival nem is lehet összehasonlítani. 1931-ben ide jöttem férjhez. Tünelmes város volt, tiszta, rendes utcákkal. Fiákerrek közlekedtek a kockakövekből kirakott utakon. Volt olyan, hogy a Kéleti pályaudvartól este 11-kor egyedül mentem haza a Teleki tér közelébe, és nem kellett félni. Egészen más volt a közhangulat.

Százévesen nagyobb rálátása van az életre, az elmúlt századra, mit üzen az olvasóknak?

Mértéktartó életmódot javaslok. Egy-más felé szeretetet, segítőkészséget. A mértékletes életmód elvezet oda, hogy megelégedett, szép öregsége lesz az embernek. Tartsanak össze a családtagok, vigyázzanak egymásra és maradjanak meg a hitben.

● SZEVERÉNYI MÁTÉ

Irigykedve látjuk, mennyire szent és sérthetetlen a család az Ószövetség népe számára.

Ha az Ószövetség világára gondolunk, szigorú szabályok, áthághatatlan törvények, megmásháthatatlan *hagyományok* jutnak az eszünkbe. Emellett Izrael népének különös közösége rendkívüli módon eltért viselkedésében, szemléletében a környező népek kultúrájától. Közben hosszú idő telt el: változtak a korok, szokások, divatok – a zsidó életforma viszont maradt a régi. Valljuk meg, kicsit irigykedve látjuk,

Családi élet az Ószövetségben

mennyire szent és sérthetetlen a család az Ószövetség népe számára! Jó lenne ellesni a titkot: **Mi az, ami közöttük olyan szilárdan megtartja a társadalomnak ezt a legkisebb sejtjét!**

Kezdjük a *házasság* fogalmánál! Joggal feltételezhetjük, hogy a családi élet itt kezdődik. (Bár ma már ez sem egészen egyértelmű!) Az viszont különös, hogy az ószövetségi leírásokban maga a *házasság* szó egyáltalán nem szerepel. Olvasunk egybekelésről, férjről és feleségről, otthonról, egy családfő *háza népéről* (vagy csak egyszerűen *házáról*), beszélhetünk *fiakról*, akik nem csupán a fiúgyermeket jelentették, hanem az utódokat. **A zsidó ember tehát családról beszél már a párkapcsolat kezdetétől fogva.**

A lányoknak már 12-13 éves korukban férjet (vagyis családot) választottak a

családfők, holott a házasságot csak nagykorúságuk elérése után ismerték el hivatalosan.

Sokak számára problémás az Ószövetségben felfedezhető *poligámia* kérdése. **Dávid és Salamon idejében** még nem okozott megütközést a királyok háreme, sőt a sok feleség a férj (uralkodó) gazdagságát mutatta. A fogság idején – tehát lényegesen később – írásba foglalt ősi hagyomány (elsősorban a teremtés-

történet) ezzel szemben szilárdan kiáll a férfi és nő monogám kapcsolata mellett. Ez tükrözi a szentírók teológiai meggyőződését Isten teremtésbeli akaratáról. Tény, hogy a mózesi törvények rendelkeznek az első- és másodrangú feleségek jogairól, hiszen sok esetben azért került sor második házasságra, mert az elsőből nem született utód. Ez is jelzi, hogy a zsidó családban központi helyet foglaltak el a gyermekek.

Bizonyos esetekben sógorházasságra is szükség volt (a megözvegyült asszonyt férje testvére vagy legközelebbi rokona vette feleségül), hogy így az örökség családon belül maradjon. A rokoni kapcsolatok számunkra sokszor követhetetlen, keszekusza kavalkádja nem okozott problémát Izrael népe számára, hiszen *nagycsaládokban* gondolkodott. Ábrahám

házában együtt nevelkedett Izmael és Izsák, Jákób fiai négy anyától származtak, mégis egy családot alkottak. Több nemzedék élt együtt, szigorú, hierarchikus rendben.

A *családfő* gondoskodott a család rendjéről és egységéről. Bíró és pap volt egyben. Áldásai vagy átkai sorsdöntők voltak. A *nők* távolról sem voltak olyan hátrányos helyzetben, mint

gondolnánk. Férjük tulajdonai voltak, de ez nem megkötözte őket, hanem ulti-mat jelentett a számukra. Válás esetén a válólévell óvta meg őket a megbélyegzéstől. A meddség szegény volt, a sok gyermek Isten áldása. **Az elsőszülött kiemelt szerepet kapott.** Őt az örökségből kétszeres rész illette meg, hogy a családfő halála esetén ő vegye át szerepét.

A vallási ünnepeket családi körben ünnepelték, hétköznapi életüket a Tórához (a mózesi törvényekhez) igazították. A család különböző élethelyzeteit számtalan bibliai példa modellezi, amelyből a zsidó ember megtanulja, hogyan éljen az ÚR akaratára szerint.

● VETŐ ISTVÁN

A keresztyén család

A keresztyén család specifikumai abból erednek, hogy szövetséges kapcsolatban van a Bibliában kinyilatkoztatott Szentháromság Istennel. A szövetség tartalma három aspektusból közelíthető meg:

1. Teológiai megközelítés

A keresztyén családban megvalósul az Isten akaratát, mert ott az Úr az úr. Más szóval a család teokratikus berendezkedésű. Benne természetes módon átélhető, tapasztalható a nagy imakérés, a „...*legyen meg a Te akaratod, amint a mennyben, úgy a földön is!*” (Mt 6,10) meghallgatása Isten részéről. Ezért a keresztyén család Isten országának elővételezett, a földön megvalósult „darabkája”.

2. Krisztológiai megközelítés

Isten uralma azáltal valósul meg a családban, hogy annak felelős tagjai mélyen megértik a Krisztus-eseményben megtörtént megváltói művet, ezért Jézus személyében kinyilatkoztatott isteni jellem és igazság oly dinamikus hat reájuk, hogy az élet minden síkján (testi-lelki, mentális, spirituális stb.) teret engednek annak. Ez a hit.

3. Pneumatikus megközelítés

Isten Lelke az Atyával és a Krisztussal való kapcsolatot élővé és személyessé teszi, így a krisztusi életelvek nem külső szabályokon, törvényeken, emberi elvárásokon és tradíciókon való tájékozódás útján, hanem belsőből vezérelve „szébe írt tör-

vény”-ként, önként és szabadon valósulhatnak meg. A Lélek – Krisztusra mutatva – bölcsés tesz a jelenben és nyitottá a jövő felé. Táplálja a reménységet, megtanít mélyen tisztelni az életet.

A SZÖVETSÉGES VISZONYBÓL SZÁRMAZÓ GYÜMÖLCSÖK

1. A keresztyén család az *ekklészia* (gyülekezet) méltóságát is hordozza

Legtermészetesebb módon éppen a keresztyén családban valósulhat meg Jézus ígérete: „*Mert ahol ketten vagy hárman összegyűlnek az én nevemben: ott vagyok közöttük.*” (Mt 18,20) A keresztyén családban minden istentiszteleti elem jogosan, bátran és igényszerűen van jelen. Erre bizonyíték az ősegház gyakorlata: miközben él a kegyelem „kiskörös” lehetőségeivel, tisztában van azzal, hogy nagyobb összefüggéseken át (helyi gyülekezet, egyház) az egyetemes Krisztus-testbe ágyazódik.

2. A keresztyén család tagjainak egymáshoz fűződő kapcsolata (koinónia)

A keresztyén családra nem a tagok „békés egymás mellett élése”, még csak nem is a szeretet fogalmával jelölt, de definiálatlan érzelmi töltöttség jellemző, hanem valami más: egyrészt a feltétel nélküli elfogadás (befogadás), másrészt az önmegtartóztatás is vállaló önátadás. Jézus ebben a két értékben jelöli meg az élet legmélyebb titkát: „*Bizony, bizony, mondom néktek: ha a búzaszem nem esik a földbe, és nem hal meg, egymaga marad; de ha meghal, sokszoros ter-*

mést hoz.” (Jn 12,24). A keresztyén családban a kapcsolatokat illetően erről van szó. A felelős családtagok kölcsönösen azt jelentik egymás számára, mint a mag számára a föld, és a föld számára a mag. Az ilyen kapcsolat jelenti a legnagyobb védeltséget a felnövekedő életeknek (gyermek). Másrészt ez a kapcsolat tanít meg félelem nélkül szabadon elengedni, bizalommal újtára bocsátani az új generációt, mégpedig akkor – nem előbb és nem később –, amikor a „beérés” megtörtént.

3. A keresztyén család beágyazottsága

A keresztyén család Isten akaratának értelmezi közösségi, nemzeti, társadalmi, kulturális beágyazottságát, mindebben az adottságban ajándékot lát. Ezért a kis közösségtől kezdve a nemzetig felelősen elkötelezett.

4. A keresztyén családmódel

A fentiekből már sejlik, hogy a keresztyén családmódel nem hierarchikus. De nézzük meg ezt egy kicsit részletesebben, mégpedig az üdvösségtörténet dinamikájában!

A teremtéskor az Isten képét a férfi és nő, férj és feleség egyformán (még inkább együtt) hordozzák. „*Megteremtette Isten az embert a maga képére, Isten képmására teremtette, férfivá és nővé teremtette őket.*” (1Móz 1,27)

A bűneset előtti ember (Ádám) olyan társat kapott, „*aki vele szemben áll*” (könegöddő – héb.) (1Móz 2,18). Ez azt jelenti, hogy méltóságuk azonos, kölcsönösen látószögükben tartják egymást. Egyik sem nézi le a másikat, nem néz keresztül rajta, és nem is néz el fölötte; felelőségük egyenlő. A bűneset (egyik) következménye a hierarchikus uralmi rendszer megjelenése: „*Az asszonynak ezt mondta: (...) vágyakozol*

férjed után, ő pedig uralkodni fog rajtad.” (1Móz 3,16b)

Nyilvánvaló az, hogy amennyiben a bűnkérdés megoldódik (márpedig Krisztusban érvényszerűen már megoldást nyert), akkor a hierarchikus jellegű uralkodás is feloldódik. Erről a feloldódásról beszél az Újszövetség: „*Krisztusban tehát nincs zsidó, sem görög, nincs szolga, sem szabad, nincs férfi, sem nő, mert ti mindnyájan egyek vagytok a Krisztus Jézusban.*” (Gal 3,28) Innen érthető, hogy Pál a családra vonatkozó *locus classicus* (Ef 5,21-6,4) alapvetésében ezt írja: „*Engedelmeskedjete egymásnak, Krisztus félelmében!*”

A keresztyén családban megvalósul az Isten akaratát, mert ott az Úr az úr.

Ha az Újszövetség – a „*már igen – még nem*” üdvörténeti feszültségében – a férj elsőségéről beszél, azt már nem hierarchikus, hanem „*igazodási pont*” értelemben teszi. Mit jelent ez? A testnevelő tanár kijelöl valakit (általában a legmagasabbat), hogy sorakozó esetén a többiek hozzá igazodjanak. Ennek az a célja, hogy bármikor gyorsan és érthetően közölni tudja akaratát mindenkivel. Ugyanígy a férjhez (apához) igazodik a család többi tagja azért, hogy Isten is gyorsan és érthetően elmondhassa akaratát. Ez a családmódel se

nem patriarchátus, se nem matriarchátus, se nem demokratikus, hanem teokratikus, mivel Krisztus és az Egyház kapcsolatával mintázott: „*Nagy titok ez, én pedig ezt Krisztusról és az egyházzal mondom.*” (Ef 5,32)

5. A keresztyén család kegyelmi ajándék

A keresztyén család mindenek előtt Istentől kapott *ajándék*, amely felelős tagjait (felnőttek) mély hálára indítja. Másrészt azonban – az ember felelősége felől nézve – *megvalósításra váró feladat* is. Ma még létszerű értelemben jelen van a bűn, amittől a keresztyén család sem mentes. Ezért nem arról ismerszik meg, hogy éle-

tében minden hibátlanul és bűn nélkül történik, vagy hogy már tökéletes lenne, hanem arról, hogy irányultságában, *élet-szemléletében* a fent vázolt úton halad, s hogy a maga befejezetlenségével éppen ő van a leginkább tisztában. Mivel a testi leszármazással örökölt hiábavaló gondolkodásmód a keresztyén család felelős tagjaiban már nincs jelen, ezért az Isten igazsága a család életét meghatározza: a jóban való növekedésre és kitartásra ösztönöz. Ezért a keresztyén család „kulcsa”: a megtérés és a hit.

Ami Luther családját illeti, legalább ötöt kell számon tartanunk! **Az első a vér szerinti családja,** amelyben 1483. november 10-én Luther János és Ziegler Margit gyermekeként megszületett. Az ifjú Luther egyszerű bányászembernek volt engedelmes, szorgalmas és szófogadó gyermeke. Iskolai tanulmányai alatt mindig ehhez a családi asztalhoz tért haza.

A második az Ágoston-rendi szerzetesek közössége, ahová 1505. július 17-én

Chardin: Imádság ebéd előtt

(A kép csak illusztráció.)

lépett be. Luther gyakran emlékezett vissza, milyen családias légkörben éltek Stau-pitz rendfőnök irányítása alatt, aki atyjuk helyett atyjuk volt, különösen Luthernek, aki társainál nehezebben találta meg ott lelke nyugalmát. Egyszer azt is megemlíti, hogy a kolostorban olykor milyen családias módon vették magukhoz az oltári szentséget az előírt liturgia teljes mellőzésével, miközben csak a Miatyánkot és a szerezteségi ígéket mondták el – asztalközösségben. A kolostorok falait gyakran feszegető reformátort a rendfőnök többször is emlékeztette arra, hogy e falak között nagyon sokan megszentelt, Istennek tetsző életet éltek. Igen, az er-

Luther a családról

furti kolostor asztala körül ülő rendtársak: ez volt a reformátor második családja.

Harmadik a wittenbergi egyetemi katedrāja körül alakult ki, ahol évtizedeken át tanított. 1511-ben küldték oda, s már a következő évben doktori címet szerzett. Előadásait a Zsoltárok könyvével kezdte, majd a Római levéllel folytatta. 1535-től haláláig volt a teológiai fakultás dékánja. Nem véletlen, hogy abban az időben Wittenberg lett Európa szellemi központja. Magyarországról is több száz diák tanult itt. E helynek nemcsak az „új hit”, a magas színvonalú teológiai előadások miatt volt nagy vonzereje, hanem Luther „atyai szeretete” miatt is, aki sok-sok tanítványát hívta meg otthonába a terített asztalhoz, hogy ott – mint az keresztyéneknél magától értődő és természetes – hosszan elbeszélgessen velük. (Vö.: Luther: *Asztali beszélgetések*)

Negyedikként a saját családjáról kell szólnunk. Bóra Katalinnal 1525. június 13-án kötött házasságot. Ebből a házasságból hat gyermek született. Luther őszinte szeretettel szerette feleségét. Büszke volt rá, hogy apácával léphetett házasságra, aki neki mindvégig hű és jó felesége, a gyermekeknek pedig szerető édesanyjuk volt. Maga Luther szigorú édesapa hírében állt. A közismert festmény hiteles képet rajzol róluk: Luther feleségével és gyermekeivel egy asztal körül ül, az asztalon karácsonyfa, és a család – énekel. Vájon hány családról lehetne ma hasonló karácsonyi képet festeni?

Az eddig említettek kivétel nélkül Luther családi asztalai voltak, de nem hallgathatjuk el, hogy igazi asztala, **az ötödik**

(**valójában az első!**), az **Úr asztala** volt.

Ismert az a kép is, ahol Luther és barátai az oltár előtt úrvacsorát osztanak két szín alatt, ahol mindannyian „menyasszonyok”, mert velük a Vőlegény. Ők a Bárány menyegzőjének boldog vendégei. Luther gyakran hangoztatta, hogy a káté gyermeke szeretne maradni egész életében, s valljuk meg róla, hogy az is maradt mindvégig: Luther János és Ziegler Margit gyermekeként, Ágoston-rendi szerzetesként, teológiai tanárként, reformátorként, férjként és édesapaként, európai hírvű tudósként: gyermek!

Aki ezen kívül még arra is kíváncsi, mit tanított ez a „gyermek” a családról, vegye elő a Nagykátét, és olvassa el a negyedik parancsolat magyarázatát! Luther a két kőtábla első parancsolatát szinte egyenrangúvá tette, amikor a „Mindennél jobban kell Istent félnünk, szeretnünk és benne bízunk” mellé állította: „Mindennél jobban tiszteljük szüleinket!” A szülők „Isten helyettesei”, akiket a gyermekeknek elsősorban tisztelniük kell. Luther szerint „*az atyai és anyai hivatást Isten külön kitünteti azszal, hogy nem egyszerűen azt parancsolja: szeressük szüleinket, hanem: tiszteljük őket. Mert a szeretetnél sokkal több a tisztelet: nemcsak a szeretetet foglalja magában, hanem a tisztelet tudást, alázatot és hódolatot is, mintha valami királyi fenség rejtőznék bennük. Nem is csak azt parancsolja, hogy szépen és tisztelettel szólítsuk meg szüleinket, hanem főként azt: szívünk és külsőnk tanúsítsa és mutassa, hogy nagyra becsüljük, és Isten után legtöbbször tartjuk őket.*”

● WELTER SÁNDOR

Az anyaságról

Az anyaság elsősorban elfogadás, befogadás. Ahogyan a férj a feleség számára megjeleníti Isten szeretetét, úgy az anya a gyermekek felé reprezentálja azt, ahogyan Isten szereti az embert. Az anya-gyermek kapcsolat kezdettől fogva a befogadás és elengedés kettősségében valósul meg. Kezdetben a befogadás van túlsúlyban, és fokozatosan eltolódik a kapcsolat az elengedés irányába. Sokszor nehéz megtalálni a helyes egyensúlyt. A gyermekét minden anya szereti, de tudjuk, milyen **kárt lehet okozni, ha valaki megkötozi gyermekét a szeretetével**, amikor el kellene engedni, vagy túl korán engedi el, amikor még arra lenne szüksége, hogy a kezét fogja. A gyermek nem csak a szülőké, nem csupán az édesanyáé, hanem a teremtő Istené, aki megálmodta őt, életet adott neki, és terve van vele.

Az édesanyák élete az áldozatos szeretet példája is. A kisgyermek általa tapasztalja, hogy van valaki, akihez minden bajával fordulhat, valaki, akinek ő annyira fontos, hogy akár életét is kész feláldozni érte. Az **édesanya, aki Istennel közösségben éli életét**, tudja, hogy Neki tartozik felelősséggel a gyermekért, Tőle

kér bölcsességet és erőt a feladathoz. Gyermeke egészséges emberré válik, mert tapasztalja, hogy őt szeretik, ezért ő is tud majd másokat szeretni. Tapasztalja, a bűn nem más, mint fájdalom okozása annak, aki szeret, és kerülni akarja, hogy fájdalmat okozzon szeretteinek. Tapasztalja, hogy hetvenszer hétszer is bocsánatot kapott, ezért ő is meg tud bocsátani másoknak. Tapasztalja, hogy neki emberi méltósága, szabadsága van, ezért képes lesz tiszteletben tartani más emberek méltóságát és szabadságát. Tapasztalja azt, hogy ő értékes, és ezért másokban is meg fogja látni az értéket.

Ha valaki most azt mondja, mindez túlságosan ideális, ilyen nincs, akkor igazat kell adnunk neki. Pedig Isten ilyennek teremtette meg a világot, a Vele és az emberekkel való kapcsolatot. Minden elromlik a kezünk között, mert Isten nélkül akarunk magunknak boldog életet varázsolni. A szerelem árucikk lett, nem a családot összetartó erő, a gyermek sokaknak teher, nyűg, jobb esetben státuszszimbólum és nem ránk bízott élet. A legnagyobb dolog, amit az édesanyák gyermekeiknek adhatnak, ha Isten szeretetét sugározzák feléjük, ha merik vál-

lani, hogy „árral szemben úsznak” és mulandó dolgok helyett az örök értékekre irányítják gyermekeik figyelmét. Így az örök élet forrásához, **a teremtő Istenhez vezetik őket**, hiszen az édesanyák a szó szoros értelmében életet adni nem tudnak, nem is ez a feladatuk, de rá tudnak mutatni az élet forrására, és ezt meg is kell tenniük, erre van felhatalmazásuk, erről kell majd számot adniuk. **Imádkozunk az édesanyákért**, hogy rátaláljanak a bölcsesség és a szeretet, az erő, az élet igazi forrására, onnan merítsenek, és ezt a példát adják át a követ-

Mulandó dolgok helyett az örök értékekre irányítják gyermekeik figyelmét.

kező nemzedéknek, így vegyék ki részüket az Istennel való együtt munkálkodásból! Hiszen Neki az az akarata, hogy senki se vesszen el, hanem mindenkinek örök élete legyen.

● A. L.

*Elhangzott a Kossuth rádióban
2005. május 2-án*

A családokat segítő szociális ellátások

Magyarországon egyre nő azon családok száma, amelyek önről nem képesek maradéktalanul megoldani szociális problémáikat. A szociológusok az öngondoskodásra képes ún. középosztály vékonyodásáról

beszélnek. A szociális segítő szakemberek a praxisban naponként olyan segítséget kérő ügyfelekkel találkoznak, akik néhány évvel ezelőtt még látószögükben sem voltak. Nincs családpolitika, nincs foglalkoztatáspolitikai fordulat, s egyál-

talán a család mint alapérték a liberális szellem nyomására meginogni látszik. A terhek nőnek, és azok nem válogatnak aszerint, hogy egy család keresztyén-e vagy sem. Ezért talán nem haszontalan egy rövid tájékoztatás arról, hogy szükség esetén milyen jogalapon és mely szolgáltatásokhoz fordulhatnak a nehéz helyzetbe került családok.

„Az Alkotmányban meghatározott szociális jogok érvényre juttatása érdekében, a társadalmi szolidaritás alapján, valamint a jövő nemzedékért és a szociális segítségre szorulókkért érzett felelősségtől vezérelve” alkotta meg az Országgyűlés az 1993. évi III. törvényt, amely idő-

közben többször lett módosítva. E törvény – a szociális biztonság megteremtése és megőrzése érdekében – meghatározza az állam által biztosított egyes szociális ellátások formáit, szervezetét, a szociális ellátásokra jogosultság feltételeit, valamint érvényesítésének garanciáit. A Törvény az alábbi ellátási formákat határozza meg:

Pénzbeli és természetben nyújtott szociális ellátási formák

A) SZOCIÁLIS RÁSZORULTÁGTÓL FÜGGŐ PÉNZBELI ELLÁTÁSOK:

Időskorúak járadéka (32/B-E.§); rendszeres szociális segély (37/A-H.§); lakásfenntartási támogatás (38-39.§); ápolási díj (40-44.§); átmeneti segély (45.§); temetési segély (46.§).

A család mint alapérték a liberális szellem nyomására meginogni látszik.

B) TERMÉSZETBEN NYÚJTOTT SZOCIÁLIS ELLÁTÁSOK:

Köztemetés (48.§); közgyógyellátás (49-53.§); egészségügyi szolgáltatásra való jogosultság (54.§); adósságkezelési szolgáltatás (55/A-C.§); energiafelhasználási támogatás (55/D.§).

Egyes rászorultságtól függő pénzbeli ellátások (rendszeres szociális segély; lakásfenntartási támogatás; átmeneti segély; temetési segély) egészben vagy részben természetbeni ellátás formájában is nyújthatók (47.§).

Személyes gondoskodást nyújtó ellátási formák

A) ALAPSZOLGÁLTATÁSOK:

Falugondnoki (tanyagondnoki) szolgáltatás (60-61.§); étkeztetés (62.§); házi segítségnyújtás (63.§); családsegítés (64.§); jelzőrendszeres házi segítségnyújtás (65.§); közösségi ellátások (65/A-B.§); támogató szolgáltatás (65/C-D.§); utcai szociális munka (65/E.§); nappali ellátás (65/F§).

Étkeztetés keretében azoknak a szociálisan rászorultaknak a legalább napi egyszeri meleg étkezéséről kell gondoskodni, akik azt önmaguk, ill. eltartottjaik részére tartósan vagy átmeneti jelleggel nem képesek biztosítani, különösen akkor, egészségi állapotuk, fogyatékoságuk, pszichiátriai betegségük, szenvedélybetegségük vagy hajléktalanságuk miatt.

Házi segítségnyújtás keretében a szolgáltatást igénybevevő személy saját lakókörnyezetében kell biztosítani az önálló életvitel fenntartása érdekében: az alapvető gondozási, ápolási feladatok elvégzését; az ellátott és lakókörnyezete higiénias körülményeinek megtartásában való közreműködést; a veszélyhely-

zetek kialakulásának megelőzésében, ill. azok elhárításában való segítségnyújtást; valamint szükség esetén a szakápolási feladatok elvégzését (az otthonápolási szolgálat keretében).

Jelzőrendszeres segítségnyújtás: a saját otthonukban élő, egészségi állapotuk és szociális helyzetük miatt rászoruló, a segélyhívó készülék megfelelő használatára képes időskorú vagy fogyatékos személyek, ill. pszichiátriai betegek részére az önálló életvitel fenntartása mellett felmerülő krízishelyzetek elhárítása céljából nyújtott ellátás.

Családsegítő szolgáltatás: A települési önkormányzat működési területén élő egyének és a családok életvezetési képességének megőrzése, valamint az egyén és a család életében jelentkező probléma, krízis megszüntetése. Ennek érdekében:

- Tájékoztatást ad a szociális, a családtámogatási és társadalombiztosítási ellátások formáiról, az ellátásokhoz való hozzájutás módjáról;
- Szociális, életvezetési és mentálhigiénés tanácsot nyújt;
- Segítséget nyújt a szociális, gyermekjóléti, gyermekvédelmi ügyek vitelében;
- Meghallgatja az egyén, család panaszát és a lehetőség szerint intézkedik annak orvoslása érdekében;
- Családgondozással elősegíti a családban jelentkező krízis, működési zavarok, ill. konfliktusok megoldását. Ennek során a következő problémátípusokkal, ill. azok eseti együttesével foglalkozik egyéni esetkezelés formájában, komplex családgondozás keretében: Lakhatási, foglalkoztatási (munkanélküliség), életviteli, anyagi, adósság (díjhátralék), egészségügyi, lelki-mentális, jogi, nevelési, kapcsolati probléma.

Támogató szolgáltatás: Fogyatékkal élő személyek lakókörnyezetben történő ellátása, elsősorban a lakáson kívüli közszolgáltatások elérésének segítése, valamint életvitelük önállóságának megőrzése mellett, a lakáson belüli speciális segítségnyújtás biztosítása révén.

B) SZAKOSÍTOTT ELLÁTÁS:

Ápolást, gondozást nyújtó intézmény (67-71/B.§); rehabilitációs intézmény (72-74/A.§); nappali ellátást nyújtó intézmény (75-79/A.§); átmeneti elhelyezést nyújtó intézmény (80-85.§); lakóotthon (85/A.§).

A felsorolt intézménytípusokon belüli specializáció: pszichiátriai betegek; szenvedélybetegek, fogyatékos személyek, hajléktalan személyek, időskorúak részére.

Nincs családpolitika, nincs foglalkoztatáspolitikai fordulat.

Megjegyzés:

1. Bizonyos ellátási formák, ill. szolgáltatások nem csak az állami, ill. önkormányzati fenntartású intézményekkel valósíthatók meg, hanem egyházi jogi személy, társadalmi szervezet, alapítvány, közhasznú társaság, egyéni vagy társas vállalkozás formájában is, a törvény szabályozása szerint.
2. A fenti összeállítás általános, tájékoztató jellegű. Az egyes szolgáltatások, azok elérhetősége, igénybevételének feltételei, a térítési díjak stb. vonatkozásában a mérvadó részletes szabályozást (az 1993/III. törvény mellett) az illetékes települési önkormányzat helyi rendelete tartalmazza. Ez az önkormányzatnál beszerezhető, ill. elektronikus formában elérhető.

● LÁZÁR ATTILA

Összeállították: Bálint Józsefné és Györiné Pataki Judit

Könyvajánló

Dr. Ed Wheat – Gloria Okes Perkins: Szerelmemről minden házaspárnak
Szerelmebe esni, szerelmesnek maradni, újra lángra lobbanni, de hogyan?

Keresztény Ismeretterjesztő Alapítvány, Budapest, 2001

Dr. Ed Wheat hívó orvos és házassági tanácsadó saját házasságának tapasztalataira, de mindenekelőtt a Bibliára támaszkodva igyekszik segíteni a házasokat, hogy gondjaikkal együtt tudjanak szembenézni, és boldogabb házastársi kapcsolatot építhessenek ki.

A szerző különböző eseteket tár fel, amelybe könnyedén beleilleszhetünk, és ezek által világosan felismerhetjük a problémák gyökerét. Egyedülálló lelkipozíciós módszereivel konkrét tanácsokat ad, amelyeket alkalmazhatunk házasságunkban, hogy azt még tökéletesebbé varázsolhassuk. Lehet a házasságunk boldog, harmonikus, de közömbös vagy elhidegült is: a könyv egyaránt szól olyan házaspároknak, akik még nem látnak túl a rózsaszín felhőkön, olyanoknak, akik reálisan szemlélik azt már a kezdetektől, és olyanoknak is, akik túl vannak a kezdeti időszakon, és már szembesültek az első komoly kihívásokkal.

A könyvek megvásárolhatók, illetve megrendelhetők a következő könyvesboltokban:

HUSZÁR GÁL KÖNYVESBOLT:
1052 Budapest, Deák tér 4.

Tel.: 06 1 266 6329

EVANGÉLIKUS KÖNYVESBOLT:
1085 Budapest, Üllői út 24.

Tel.: 06 1 486 1228

GOOD NEWS KERESZTÉNY KÖNYVESBOLT:
1073 Budapest, Dob u. 74.

Tel.: 06 1 322 3253

Gary Chapman: Családi összhangzattan – A családi harmónia öt jellemzője

Harmat Kiadó, Budapest, 2007

A házasságok válságának korszakában létezik-e egyáltalán harmonikus családi élet, melyet a szeretetkapcsolatok erős szálai tartanak össze? Gary Chapman „összhangzattanában” lelkipozíciós tapasztalatait összegezve a boldog családok nélkülözhetetlen „alaphangját” mutatja be sok példával, gyakorlati útmutatással és tanáccsal, hogy minél több család élvezze lehesse ennek a kiveszőfélnél lévő harmóniának.

Molnár Miklós: Isten munkája a család életében

Kálvin Kiadó, Budapest, 2004

József története az Ószövetség szinte kiemertelenül gazdag tárháza. Most a családi élet nézőpontjából vizsgálja a szerző. A családi élet válsága világjelenség. Házasság helyett partneri kapcsolatok létesülnek, gyakori a válás, sok a „válási árva”. Jó lenne megújulnia a családi közösségeinknek – de hogyan?

Elisabeth Elliot: Áldást örökölnek

Jó Hír Iratmisszió

Napjaink egyik legkedveltebb keresztyén írója kínál értékes tanácsokat ahhoz, hogyan alapítsunk keresztyén családot és hogyan építsük a keresztyén otthonot. Elisabeth Elliot több fontos kérdésről mondja el gondolatait és tapasztalatait: bizalom, fegyelmezés, udvariasság, példamutatás. A mű nem csupán kézikönyv a gyerekek neveléséhez, sem a családi élet bibliai alapjainak elemzése, hanem a szülők és gyerekek együttélésének számos területével foglalkozik: leírja az otthon örömeit, a közösen megélt bajokat, győzelmeket és tragédiákat, a nehéz döntéseket és a gazdag jutalmat.

Rejtvény

Híres házaspárok

Lapunk témájához kapcsolódóan rejtvényünk híres házaspárokat mutat be az Ó- és Újszövetségből, de a nevek sajnos összekeveredtek. Vajon ki kinek az élete párja? Az alábbi igeszakaszok elolvasása segít a megoldásban: 1Móz 18. és 24., 2Móz 4., Lukács 1. és ApCsel 5. fejezete.

A megfejtéseket a következő címre várjuk: Evangélikus Missziói Központ, 1656 Budapest, Pf. 22. A helyes megfejtőknek jutalmat küldünk.

● Összeállította: Balog Eszter

Isten imperativusa Egy missziói nap margójára

Külmisziói Egyesületünk igyekszik egyházunk gyülekezeteibe ellátogatni. Egy-egy csendesnap ragyogó alkalmat nyújt arra, hogy a távoli tájakon végzett munkáról beszámoljanak, híveinkben ébresszék a missziói felelősséget.

Így került sor egy missziói nap megrendezésére március 29-én Péteriben. Az alkalomra a Dél-Pest megyei egyházmegye gyülekezetei kaptak meghívást. A nap mottóját egy bibliai igevers adta: „*Tedd, amire módot találsz...*” (1Sám 10,7)

Bevezető áhítatában e sorok írója, az EKME lelkes elnöke arra emlékeztetett, hogy a misszió a keresztyén emberek nem csupán lehetősége, hanem Krisztustól kapott parancsa. A feltámadás mögött ott áll Isten felkiáltója: Jézus él! Ám ez az üzenet egyben Isten imperativusa, tehát felszólítása is. A hírt tovább kell adni, utalt az áhítat alapigéjére: „...és hirdetni kell az ő nevében a megtérést és a bűnbocsánatot minden nép között!” (Lk 24,47)

Ezt a gondolatot fűzte tovább a nap előadója, Bálintné Kis Beáta, aki a közel ötvenfős gyülekezetnek a Nairobi-ban végzett szolgálatairól számolt be diaképek segítségével. Előtte azonban gyertyát helyezett maga elé az asztalra. Jézus jól ismert hasonlatára utalt – „*ti vagytok a világ világossága*”. Ez a kép különösen is sokatmondó az afrikai környezetben. Még Nairobi-ban, Kenya fővárosában is gyakorta van áramszünet. Ezért Beáta az ottani lakásuk

minden szobájába el kellett hogy helyezzen gyertyákat. Könnyen elérhető helyre, hogy annak kicsiny fénye eligazíthasson a hirtelen rájuk törő sötétségben. Péteriben is az asztalra tett egy gyertyát. De az nem égett. Ahhoz, hogy világítani tudjunk, először tüzet kell fognunk – magyarázta, miközben gyufát vett elő és meggyújtotta a gyertyát. Elmesélte, hogy Afrikai gyülekezetükben, az Uhuru sugárúton a Húsvét és Pünkösd ünnepe közé eső időszakot a „lángfogás” időszakának nevezik. Emlékeztetik egymást, hogy Krisztus a világosság, akinek fényéből válhat fény sugarára a hívők élete, s válhat hitelessé a közösség szolgálata.

Majd a kivetített képek Beáta szavai nyomán megelevenedtek. Közel került a hallgatóság szívéhez Móza, az a fiatal ember, aki az Uhuru gyülekezet segítségével szabadult meg az utcától, tanul, hogy iskoláit befejezhesse, és naponta hűségesen főz annak a 30 kis árva gyermeknek, akiknek az ebédeltetését az EKME adományával felvállalta. Beáta és afrikai testvérei szolgálata nyomán még 15 özvegyasszony jut aprócska jövedelemhez azáltal, hogy kézimunkáikat eladhatják. A péteri missziói nap ebédszünetében így volt módja a résztvevőknek is arra, hogy ezekből a gyöngyökből, láncokból vásárolhassanak. A nők segítségén túl Beáta megszervezte, hogy heti egy alkalommal nyitva legyen az utcagyerekek kaphasson étkezést a gyülekezet helységében, az udvarra épített zuhanyzóknál lemosakodhassanak, ruháikat kitisztíthassák. Néhány akció, amelyeket az EKME a magyar evangélikusok adományából meg tudott valósítani. S ha még többen „tüzet fognak”, felismerik, hogy Krisztus közelségében pa-

rancsot is kapunk – tenni, amire módot találunk –, talán még többen állnak az ügy mellé, hogy afrikai testvéreink ínségén enyhíthessünk.

A szolgálat végső céljáról azok a fiatalok számoltak be a nap végén, akik 2007 nyarán a Finn Missziói Intézet támogatásával

Bálintné Kis Beáta

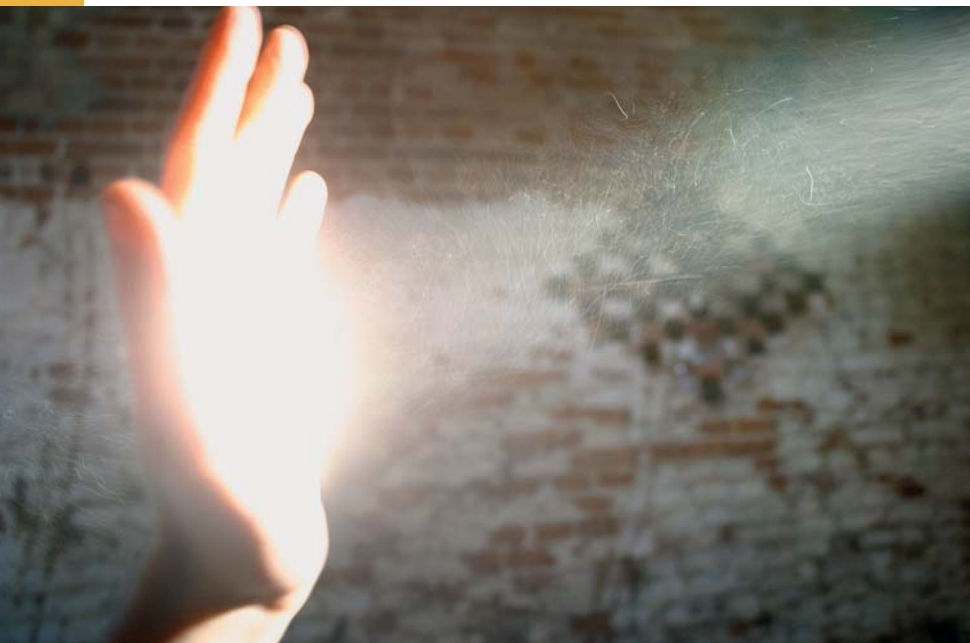

Az afrikai „bazar”

missziói tanulmányúton vettek részt. Ők beszéltek arról, hogy a karitatív szolgálat nyomán milyen gyümölcsök érnek be. A megsegítettek figyelme nem kevésszer a küldő Krisztusra irányul. Bizony, ahogyan Jézus ígerte tanítványainak, emberek bűnbánatot tartanak, megtérésre jutnak. Tenni kell tehát, amire módunk van, és hirdetni, amire megbízást kaptunk!

● B. PINTÉR MÁRTA

Hitvalló kommunistából hitvalló keresztyén

Ötvenkét éves koromig Istent teljesen kihagytam az életemből. Meggyőződéses kommunista voltam. Szüleim, akik nehéz körülmények között neveltek fel, szorgalmas és tisztességes emberek voltak, de az Úr Jézusról soha sem beszéltek nekem. Amikor konfirmáltam, úgy tanultam a káttét, mint egy tantárgyat az iskolában, és hamar el is felejtettem. Elváltam, gyermekem egyedül neveltem, sokkal jobb körülmények között, mint ahogy engem a szüleim. Úgy gondoltam, hogy ezt a rendszernek köszönhetem, és éltettem a szocializmust teljes meggyőződéssel. Később hitvalló kommunistából hitvalló keresztyén, az Úr Jézus követője lettem. Teljesen átfórtam engem. Addig úgy éreztem, jó vagyok, rendes feleség, jó édesanya, elismert munkaező. Elégedett voltam, a gyermekem volt a mindenem. Harmincnégy évesen újra férjhez mentem, elköltöztünk, munkahelyet kellett változtatnom. Nehezen ment az adminisztrációs munka után a teljesítményre végzett fizikai. Abba, hogy nem

tudom teljesíteni a 100%-ot, szinte beletegedtem. Csökkent értékűnek éreztem magam, nyugtatókat kezdtem szedni, de semmi sem segített. A férjem azt mondta, hogy ne dolgozzam, megéltünk az ő fizetéséből, de ezt nem akartam elfogadni. Én, aki mindig dolgoztam, ötvenegy évesen legyek eltartott? Idegkimerüléssel betegállományba kerültem, az öngyilkosság gondolata foglalkoztatott. Úgy döntöttem, hogy éjfélkor a vonat elé fekszem, de későn értem oda, éppen elment előttem. Életemben ekkor szólítottam meg először Istent: „Ha vagy, hogyan lehetsz ilyen kegyetlen, hogy megakadályoztad?” Ekkor hangot hallottam, pedig senki sem volt ott: „Azért, mert szeretlek!” Megjijedtem, nem mertem elmondani a családomnak, azt hittem, hogy zárt osztályra vitetnek. Ekkor eszembe jutott, hogy elmondom a lelkésznek. De tovább bizonytalankodtam: egy kommunista csak nem fog bemenni egy papnőhöz! Hála Istennek, mégiscsak elmentem hozzá! Ez volt életem legjobb döntése. Meghallgatott, imádkozott értem, és sze-

retettel tanácsolt. A családom szeretett, de nem értettek. A templomban az igén keresztül az Élő Isten szólított meg. „*Nem vér és test ellen van nekünk tusakodásunk.*” (Ef 6,12) Ekkor értettem meg, hogy nekem nem emberek az ellenségeim, hanem a bennük, bennem is munkálkodó gonosz. Attól kezdve rendszeresen jártam istentiszteletre és bibliáórára. Idegességem eltűnt, békességet kaptam. Nagyon „szomjas” voltam az ígére, és rám terhelődtek a bűneim. Férjem egyre jobban haragudott mindezért, köpönyegforgatónak nevezett, hogy kommunista létemre mindig a templomban ülök. Istenhez kiáltottam, hogy bocsássa meg a bűneimet, és Ő megbocsá-

tott, kegyelmébe fogadott, és ma is ott tart. Újjászülettem! Bárcsak gyermekkoromban megtörtént volna! Ma már tudom, hogy a kommunisták is jót akartak, de Isten nélkül nem megy. Jézus mondja: „*Nálam nélkül semmit sem cselekedhettek.*” (Jn 15,5) Addig félttem a haláltól, de élni sem szerettem. Mióta Jézusé vagyok, szeretek élni, de nem félek a haláltól sem. „*Nekem az élet Krisztus, a meghalás nyereség.*” (Fíl 1,21) Micsoda kegyelem, hogy megvallhatjuk bűneinket és Krisztus kereszthalála miatt kegyelmet kaphatunk! Nekünk ingyen van ez a kegyelem, de Ő belehalt a mi bűneink büntetésébe. A világi bíróságon is lehet kegyelmet kérni, de nem biztos, hogy meg is kapjuk. Jézusnál biztos, hogy meg is kapjuk. Jézusnál biztos, hogy aki kér, az kap. Nekünk nem kell viselni bűneink büntetését, csak megvallani a bűnököt és elfogadni a kegyelmet. Érdeemes! Nem én változtattam meg magam, nem is tudtam volna, csak átadtam életem vezetését. Ma Jézus a mindenem, csak utána következik a gyermekem és minden más.

● J.-NÉ ZS.

NET-misszió

Nemzetközi Evangéliumi Tanúságtétel

Kedves emberhalász Inastársaim! Egyik olvasóm írta: „Miert nem fogalmaz radikálisabban a blogjában? Jézusnak, ha ma élne, bizonyára lenne blogja, és ő keményebb üzeneteket írma!”

Három fontos pont

Amikor elolvastam Szeverényi János „*Megtérés vagy meghalsz*” című írását az Evangélikus Életben, ez volt az első gondolatom: Igen, én is így vélekedem, csak nem mertem ilyen sarkosan megfogalmazni az örök élet vagy az örök lelki halál kérdését. A fő kérdés valóban ez: Hol töltöd az örökkévalóságot? Itt e földön dől el örök sorsunk.

Az írásból három pontot különösen is a sajátomnak érzek. A harmadikban olvashatjuk: „Minden hitre jutott gyülekezeti tag valamilyen területen misszionárius is.” Számomra évek óta igen hangsúlyossá lett Jézus missziói parancsa: „*Hirdessétek az evangéliumot!*” Ez a megbízás szerintem Jézus minden követőjére vonatkozik, nem csak a hivatásos hálókezelőkre.

A negyedik pont egyik gondolata: „Létrejönnek evangéliumi szemléletű bibliaiskolák is.” Sorsfordító volt életemben, hogy néhány éve elvégeztem az EKE (Evangélikusok Közössége az Evangéliumért) Alapítvány hároméves levelező bibliaiskoláját. Feloldódtak nyelvem bilincsei, és mertem több ember előtt is írásban és szóban egyaránt biznyságot tenni arról, mit jelent számomra Isten evangéliuma. Személyes honlapom témája: „Egyedül Krisztus!”

A hatodik pontban pedig ez áll: „A missziót a falakon kívül is gyakorolják számtalan formában, nem csak a hagyományos módon!” A honlap- és blogmissziót valóban nem lehet hagyományos emberhalász eszköznek tekinteni! Itt ledőlnek a falak. Határtalanok ezek az egyház által még ki nem használt lehetőségek. Megvalósulni látszik: Isten ígére hirdettetik a világ minden részén. De csak a tiszta evangélium továbbadása hiteles, a hígtott változatokkal többet lehet ártani, mint használni.

Háromszínű honlap

A <http://www.garainyh.hu> nemzeti színekkel díszített, személyes honlapomról több száz evangéliumi tartalmú igehirdetés, vers, előadás, biznyságtétel tölthető le. Többen írták, pl. Ausztráliából is, hogy „véletlenül” találtak rá honlapomra. Tudjuk, hogy Istennél nincsenek véletlenek. „*A szél arra fúj, amerre akar...*” (Jn 3,8) A magyar evangélikus keresztyének szava, miként Isten ígére, többé nincsen bilincsekbe verve! S már az is missziót folytat, aki ezeket a lehetőségeket és elérhetőségeket hírül adja szűkebb-tágabb környezetében. Legyünk tehát NET-misszionáriusok! Még az iWiW is lehet a misszió eszköze! Klubot is létrehoztam ott; a Web- és Blog-misszionáriusok fórumát.

Három bibliai blog

A Biblia évében különösen is fontosnak tartottam, hogy mindhárom blogomon olvasható legyen az örök íge. Az *Örömmüzenet* (<http://oromuzenet.blog.hu>) címűn 366 részben megtalálható a négy evangéli-

um párhuzamos szövege. Lapjaim látogatottsági rangsorát az *Útmutató napi ígék a Bibliából* (<http://utmutato.blog.hu>) vezeti, amely az Evangélikus Útmutató két kiírt (6- és újszövetségi) ígét közli három bibliafordításban és egymondatos személyes kommentárral. Évek óta foglalkoztatott az a sok helyen hallott kijelentés is, mely szerint a Szentírás minden napra tartalmaz egy „Ne félj!” ígét. Megkerestem ezeket és a velük rokon értelmű ígétet egy bibliai CD-rom segítségével, párba állítottam az Atya és a Fiú „Én vagyok!” kijelentéseivel, s a Biblia évében naponta lehet ezeket is olvasni a „*Ne félj!*” (<http://andreas.blog.hu>) bátorító blognaplón. Ennek oka, hogy életem vezérgéjében együtt szerepel e két kijelentés, s szerettem volna közkinccsé tenni az eszterendő minden napjára az ebben rejülő gazdag áldásokat: „*Ne félj, mert én veled vagyok, ne csüggedj, mert én vagyok Istened! Megerősítlek, meg is segítlek, sőt győzelmes jobbonnal támogatlak.*” (Ézs 41,10) Vallom, hogy az Úr Isten jobbán lévő Úr Jézus az én személyes támogatóm!

A 89 éves *Pecsnik Pál* rendszeresen küldi új, evangéliumi költeményeit, és ez az általa versmisszióknak nevezett szolgálat is része blogjaimnak.

Bizony nem hiabavaló a mi munkánk ezen az igencsak lyukas világhálón, és a visszajelzésekből is tapasztalható, hogy az Úr áldása kíséri ezt a NET-missziót; ezért SOLI DEO GLORIA!

● GARAI ANDRÁS

A Missziói Konferencián elhangzott beszámoló szerkesztett változata

Boldog, aki olvassa...

Nyári missziói konferencia a Biblia évében

1

2

Boldog, aki résztvevője lehetett július elején a piliscsabai Béthel Missziói Otthonban megtartott missziói konferenciának. Ennek volt a tapasztalattá vált jelmondata: „*Boldog, aki olvassa...*”

A hallgatóság és az előadók mind komolyan vették a Jelenések könyvében olvasható, ígéretbe burkolt finom felszólítást, biztató meghívást – a testté lett Ige, a leírt és a hirdetett ige állt a központban, és végezte gyógyító, építő, bátorító munkáját. Mivel az egy, igaz, örök, élő és ható ige köré gyűltünk a kapni és adni akarás kívánságával, a rendkívül sokszínű (és tartalmilag gazdag) program, valamint az eltérő stílusú előadók kavalkádja nem a szétesés, hanem sokkal inkább az

egység tapasztalásával ajándékozott meg mindannyiunkat. Túláradó áldásban volt részünk. (Személyes megjegyzésként hadd álljon itt, hogy életemben nagyon sok keresztyén tábort és konferenciát éltem, de ennyire egészségesen és minden részletében áldást halmozóban aligha.) Jöttünk a világ különböző tájairól (Finnország, Dél-afrikai Köztársaság), a történelmi Magyarország különböző részeiből (Felvidék, Kárpátalja, Erdély), különböző élethelyzetekből, különböző képesítésekkel és munkakörök-ből, különböző felekezetekből. És micsonda széles skálája mutatkozott különböző szolgálati formáknak és habitusoknak: rádió-, férfi-, cigány-, katonai, sajtómiszió; tánc, koboz-lanttal kísért históriás és istenes énekek, evangelizáció, áhítatok, bibliakörök, biznyságtételek, előadások, úti beszámolók – meditatív, vívódó, próféta-i, informatív.

Gazdagította a Szentírással való találkozásunkat a Bibliáról szóló vándorkiállítás és a konferenciával párhuzamosan futó mintegy negyvenfős gyermektábor résztvevői által készített rajzos Biblia. A rövidített hetet szépen keretezte, a prog-

A Sanansaattajat (Finn Rádiómiszió) 1974 óta támogatja Kínában a keresztyén rádióműsorok sugárzását. Juha Auvinen igazgatótól tudtuk meg: Az 1949-es kommunista forradalom idején a misszionáriusokat kiűzték az országból, a lelkészeket börtönbe vetették, megkínózták, és volt, akit meg is öltek. A Bibliát és a keresztyén könyveket elégették. Volt azonban egy keresztyén rádió, amelynek az adásai foghatók voltak Kínában ebben az időben is. Az 1970-es évek végén, amikor kezdtek megnyílni Kína kapui, egy év alatt több mint ötvenezer levél érkezett a rádióhoz, melyekben a hallgatók arról írtak, milyen sokat jelentettek számukra a műsorok. Kiderült az is, hogy mivel nem lehetett Bibliát kapni, ezért a rádióban elhangzó igéket jegyezték le, és így idővel összeállt a teljes Szentírás. A mai napig lehet még találni ilyen kézzel írt Bibliákat.

ramokat szépen fűzte egybe Szeverényi János missziói lelkész szeretettel és humorral átszótt táborvezetése.

Hazafelé jövet azon sajnálkoztunk, hogy bármennyire is szeretnénk majd átadni az otthoniaknak, a távol maradtaknak mindazt a csodát, ami velünk történt, kevés lesz rá a szó. (És ez érvényes erre a beszámolóra is.)

Igen, boldog lehetett mindaz, aki ott volt a táborban, akit záróakkordként meghívott lakomájára az isteni Bárány, és a menny előszobájában állva harmónium- és puzónkísérettel együtt énekelhetett:

„Győzelmet vettél, ó, Feltámadott!” Mert valóban: „*Méltó a megöletett Bárány, hogy őve legyen az erő és a gazdagság, a bölcsesség és a hatalom, a tisztesség, a dicsőség és az áldás!*” (Jel 5,12)

● BAKAY PÉTER

3

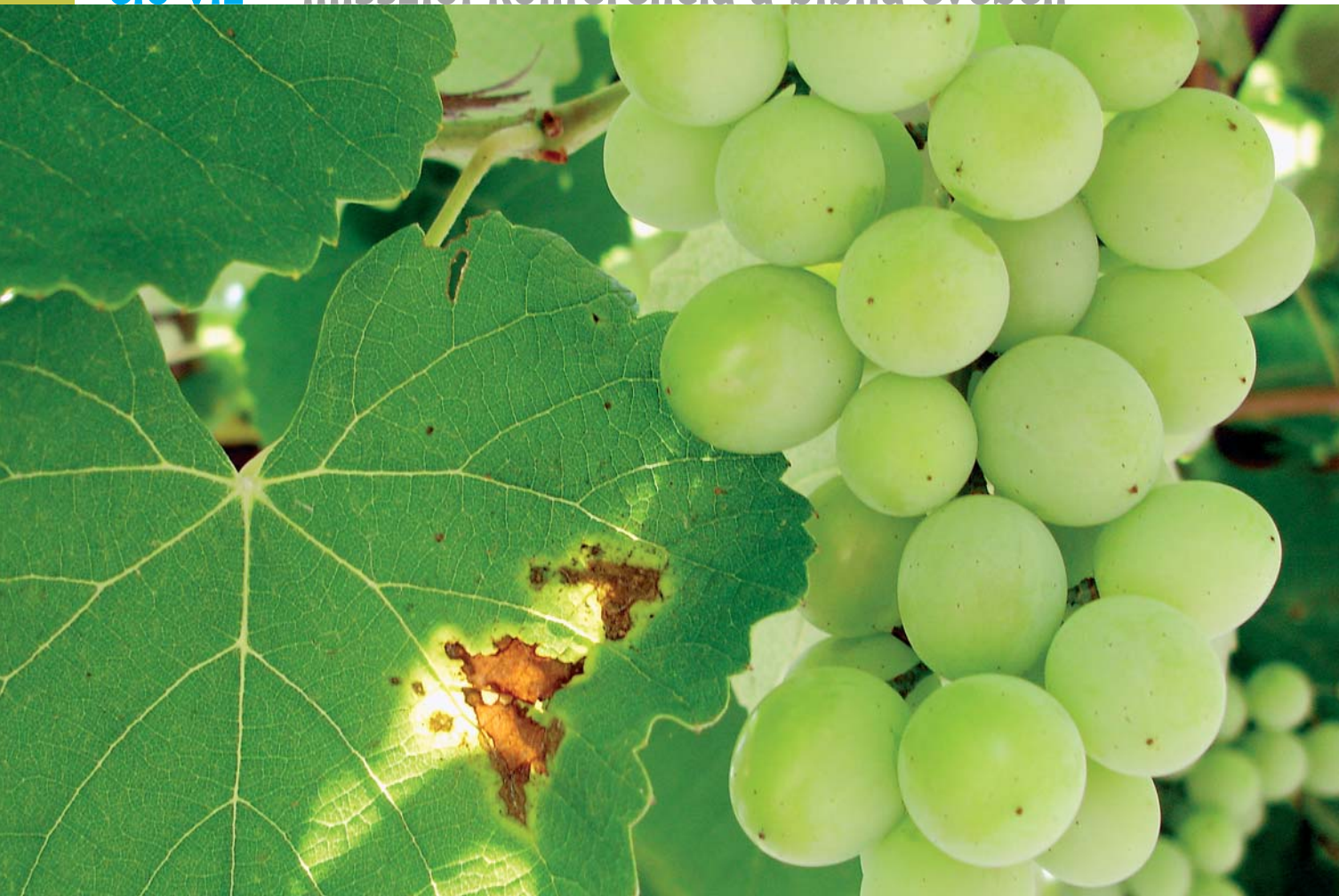
4

5

- 1 – Negyven gyermekkel és fiatalal egészült ki Isten családja
- 2 – A hűséges nagytarcsai asszonyok
- 3 – „Golyóznak a gyerekek”
- 4 – Tiborcz Mónika előadóművész táncal dicsérte Istent a 23. zsoltár alapján
- 5 – Dicsérjétek lanttal, kobozsal!
Kobzos Kiss Tamás nagy sikerű koncertet adott

Jól szeretni...

Misszió és Biblia

Engem az alkoholisták nem inni, hanem hinni tanítottak meg. Isten szabadító hatalmát mutatták fel. Bibliát olvasni is tőlük tanultam.

Láttam egy horpadt arcú embert egy kis szobában – mindenhol az újrakezdés nyomai, a család, a régi lakás már elveszett, a használati tárgyakon is látszik, hogy nemrég kerültek hozzá; még feledékeny, még májproblémás, de: visszajött a halál torkából, a testi-lelki pusztulásból – sebzetten, veszteségekkel, ugyanakkor épen, sőt ragyogva! A lehető legőszintebben beszél múltjáról, azokról az iszonyú dolgokról,

amiket elkövetett. Bocsánatot kért családtagjaitól. Felkereste a még élve maradt ivócimborákat, hogy segítsen nekik. Olvassa a Bibliát, változni, fejlődni akar. Áldja Istent, amiért lehajolt egy ilyen utolsó söpredékért, mint ő. Küzd büszkesége, gyarló természete ellen. Tud nevetni, sőt röhögni magán. Egy asszony eltemeti iszákos férjét és beteg leányát; ugyancsak alkoholista fia mellett zugívó lesz, végül a falu egyik szegényének kiáltják ki. De egy táborban ő is megérti, hogy Jézus bocsánata eltörli ezt az irtózatot szegényt. Elkezd mosolyogni, beszélgetni, mások szemébe nézni. Ke-

ményen dolgozva nem csak hogy visszakerül, hanem megnöveli az elveszett vagyont székelvöldi-sóvidéki kicsi falujában. Évente többször szakácsnőként dolgozik a terápiás táborokban, biztatja a többi alkoholistát. Azelőtt sosem olvasott, most a Bibliát és a missziós folyóiratot forgatja, prédikációkat hallgat kazettáról, énekeket tanul. Egyik fő célja a töretlen őszinteség. Egy házasság szüntelen üvöltözéssé fajul az alkohol miatt, mindkét fél magában gyötrődik, mégsem akarják elveszíteni egymást. Azután... mind az iszákos férj, mind az idegroncs felesége megtalálják

Istent, és kapcsolatuk a falu számára mintaképpé válik. Egy nap a közös reggeli csendesség alatt az ígéből arra a felismerésre jutnak, hogy indítsanak vidékükön egy iszákosmentő csoportot. Egy évig csak imádkoznak érte – most már aktív önkéntes munkatársai az iszákosmentő misszionáriusok Maros megyében. Egy misszióban utánuk nyúltak, majd ők maguk váltak misszionáriusokká. Az én misszionáriusaim is többek közt ők voltak. Csak az lehet misszionárius, aki maga is misszionált volt.

Ez a fantasztikus sor, amelyben minden misszionált az utána következőnek a misszionáriusa, nem a kiválóságoknak a sorozata. Azzal kezdődik, akit csavargónak, parázna nő zabigyerekének tartottak – bolondnak, falánknak, részegesnek... Aztán a keresztyének erőszakos üldözőjével folytatódik. Aztán, esetemben, jönnek az alkoholisták is. Nem túl dicsőséges társaságnak néz ki ez, de ha nem vállalom, nem térek meg. Ha nem vállalom, hogy rosszabb vagyok minden előttem állónál, nem térek meg. S ha beállok a sorba, de valami oknál fogva eltelek önmagammal, nagyságommal, dicsőségemmel, akkor a történet nálam megszakad – már nem mer senki mögém állni. A misszió története az alázat története, bármilyen nehéz is ezt lenyelni, például nekem.

A megtérés valami olyasmi, mint amikor az ember ott toporog egy ajtó előtt, és nem tudja, hogyan menjen be rajta, bemehet-e egyáltalán, kinyitják-e a számára, csak azt tudja, hogy nincs semmi más vágya és esélye, csak a küszöbön túlrá kerülni. Kafka híres példázatában a törvény kapujában áll az ember – ez a kapu csak az ő számára készült, de soha nem nyitattik ki. Így áll az is, aki felismerte bűneit. De Jézusnál nem csak hogy kinyílik az ajtó, hanem maga a fal is leomlik, hirtelen átölelnek és ezt hallod: bent vagy, az enyém vagy, szeretlek, megérkezted. Akik ide elkísérnek téged, azok nem

győzködnek, nem bizonygatnak, nem magukat fényezik. Legfőképpen pedig nem próbálnak meg belökní az ajtón. A misszionárius az, akin – néha teljességgel a saját tudtán kívül – Jézus valamely vonása láthatóvá válik.

Misszionáltból pedig úgy lesz misszionárius, hogy az ember felfogja, mi Isten terve ezzel a világgal – az, ami vele, megváltani! –, s immár nem vonhatja ki magát ebből, hanem kéri az Urat, hadd szegődhessen

munkatársául. A misszionárius dolga ezért tanulás és imádság, szüntelen feltárlás Isten előtt. Így láttam ezt Istennek a számomra utat mutató munkatársai életében. Láttam a harcaikat, ahogy tusakodtak egy-egy szolgálattal, egy-egy beszélgetés előtt. Kiürültek edénnyé válva. Igyekeztek jól szeretni – nem a maguk szeretetével, hanem az Övével. Igyekeztek Istenhez egyre közelebb kerülni. Legfőképp saját bűneik ellen hadakoztak. Misszió: próbálkozás, hogy a Másikat Isten szeretetével szeressük. Szeretni – ez a legeslegszebb dolog, amit egy ember a másikkal vagy ennek a világnak adhat. A legértékesebb, ami belőlünk

Korlátai vannak szeretetünknek – olyanok, amiket csak az Isten Lelke tud áttörni.

fakad: a szeretetünk. Ez az, amire vágyunk, amit kapni és adni szeretnénk – innen fakadnak vétkeink és jótetteink egyaránt. Ez az, ami a bűneset folytán a legfájdalmasabban megromlott bennünk, és ez az, ami mégis él a lelkünkben, hogy visszavigyen Istenhez, eredőjéhez. Azért különleges a mi vallásunk, mert azt teszi a középpontba, ami nekünk a legfontosabb: a szeretetet. Kibontja az Ószövetség ígértét.

De: annyi gond van a mi szeretetünkkel! Néha túlságosan is félünk beleengedni magunkat, tartjuk a távolságot, próbáljuk elfojtani, megfojtani kötődésünket. Néha viszont rámásunk a másikkra, és annyira igényeljük őket, hogy szinte bekebelezzük. Máskor nem tudjuk elválasztani a szeretetet az önzésünktől. Vagy korlátokat szabunk: „szeretlek, de...”; „nagyon szeretlek, de azt utálok benned, hogy...”. Mindezek a misszionáriusi voltunkat is meghatározzák: „szeretem az árvákat, de nem a cigánygyerekeket”. „Szeretek minden bűnöst, de irtózom a börtönviseltektől”. „Megértem a szenvedélybetegeket, de utálok a drogosokat”. „Megértek minden embert, de a homoszexuálisok jobb, ha elkerülnek engem...” stb. És itt van az is, ami rám jellemző: mindent megadok, de időmet, autonómiámat, szokásaimat olyan nehezen áldozom fel!

Be kell látni: valóban határai, korlátai vannak a szeretetünknek – olyanok, amiket csak az Isten Lelke tud áttörni. De törje át! Minél szélesebb körű az elfogadás, annál tágabb a misszió. Annnyira rászorulunk arra,

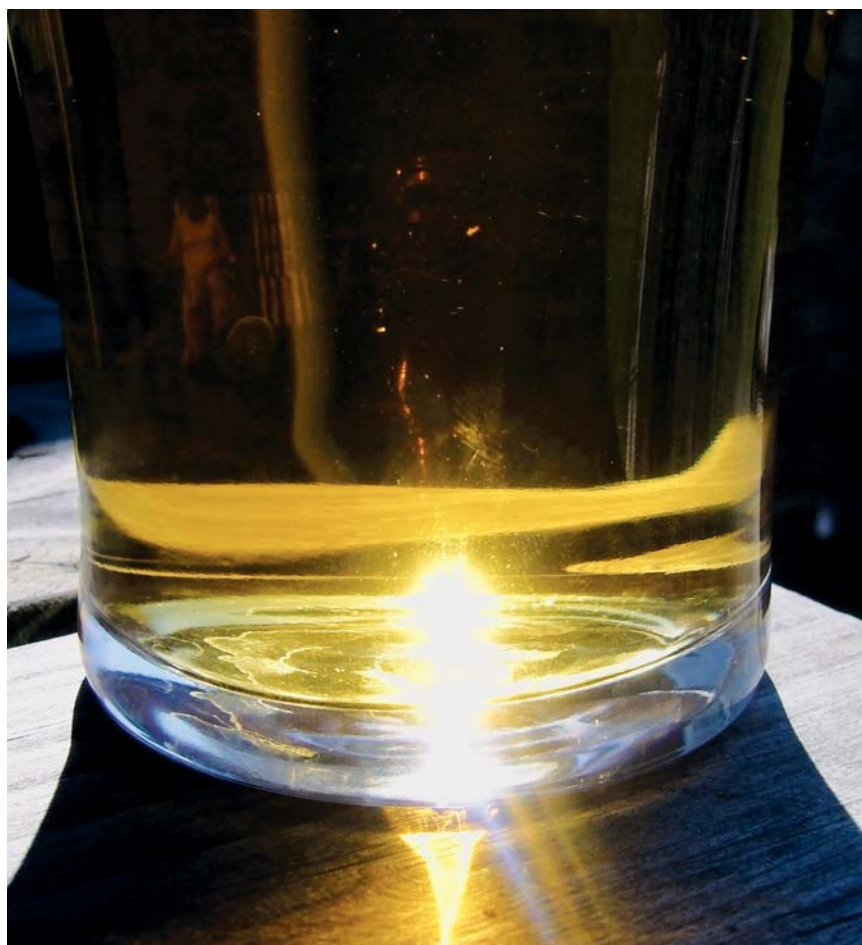
hogyan az Isten tanítson meg bennünket szeretni! Nem csak a távoliak felé, de még inkább a hozzánk tartozók felé! Hogy lehet, hogy Jézus egyszerre volt szereteteli és igazságos, és minden bűnös felé nyitott?

Láttam azt az embert, aki az én szememben a legnagyobb küzdelmet folytatta a családjáért, társáért, gyerekeiért – akik a világon a legfontosabbak neki: kizárólag azért tusakodott, hogy jól szeresse őket, az Isten szeretetével! Önmaga ellen harcolt – értük. Harcolt, hogy tudjon megbocsátani, ha kell, elengedni, és hogy tudjon szüntelenül imádkozni.

Ha egyetlen mondatban össze kell foglalnom, mire tanít a Biblia, akkor azt mondom: szeretni. Mert ez az, amit én nem tudok, de hálat adok Istennek, hogy Tőle, aki a Szeretet maga, kérhetem és tanulhatom. Tőle lehet megtanulni az igazságosságot keménység nélkül, a megbocsátást korlátok és relativizálás nélkül, az odaadást érzelmi függőség nélkül. Nem lehet leírni, mi minden van abban a végtelenül gazdag szóban: szeretet.

Sokszor érezzük: kiégett, megfogyatkozott bennünk a szeretet; stagnál, nincs tovább. Nagyon csüggesztő érzés ez. De higgyük ilyenkor is, hogy Isten világában ilyen nincs! A szeretet elevenít, az élet pedig szeretet. Megújít és megújul, mert ahol az Ő Lelke van, ott elevenesség van. Mint a szél, mikor hirtelen befúj a fülledt városba, és elhossa a távoli mezők frissességét.

Tanítóim voltak a Maros megyei Panit falu hívó öregjei is – megtört testükben a legfrissebb lélekkel találkozhattam. Észrevettem, hogy jobban tudnak nevetni, mint a fiatalok. Nem tudtam, miért. Kiderült: mert sírni is könnyebben tudnak. Egy bibliaórán jöttem rá, mikor Lajos bácsi így imádkozott: „Minden nap valami új bűnömre mutatsz rá, Uram, áldott légy

Engem az alkoholisták nem inni, hanem hinni tanítottak meg. Isten szabadító hatalmát mutatták fel. Bibliát olvasni is tőlük tanultam.

érte!” A bűnbánat nem búslakodás, hanem öröme, felszabadulásra vezet, mert általa megint egy lépéssel közelebb kerülünk a szenthez, az Úrhoz! Még élünk!

Az igével való találkozás, a bibliaolvasás mindig harc az átláthatóságért Isten előtt, hogy meghalljuk, mit mond Ő a szeretetről – nem az én hangomon, hanem az Ővé, nem az én szeretetemről, hanem az Ővé. Jó, ha piszkál, frusztrál az ige! Jó, ha hagyom beleszólni Istent azokba a dolgaimba, amiket a legmakacsabban védmeznék! Van, hogy az Isten egészen elhallgat, és megunttá válik számomra a szava. Ilyenkor is van kiáltás: „Uram, elposványosodott az igéd, újíts meg engem, éledj meg nekem!” Mintha azt mondanánk: „Szeretlek, és nem akarom, hogy

kihűljön, ami kettőnk közt van, kérlek, tégy valamit a kapcsolatunkért!”

Ha a rendtelenségen túli rendre, a reménytelenségen túli reményre vágyom, kinyitom a Bibliát. Ha önmagamról újat akarok megtudni, kinyitom. Ha segítségem van szükségem, hogy szembenézzek megterhelt lelkiismeretemmel, kinyitom. Ha útmutatás kell, hogyan álljak egy vívódó ember mellé, kinyitom. Ha Istent szeretném jobban megismerni, arcának vonásait keresem, kinyitom. Ha halódásomban elevenességre vágyom, kinyitom.

● SZŰCS TERI

Elhangzott a piliscsabai missziói konferencián 2008. július 11-én

Kereszt-kérdések Konferencia

A Szentírás Szövetség szervezésében – 2008. június 2.

A konferencia célja a *Kereszt-kérdések* című evangelizáló segédanyag bemutatásán túl a közös elmélyülés volt Isten Igéjében.

Mintegy százötvenen voltunk együtt ezen a napon: reformátusok, evangélikusok, baptisták, metodisták, 18-81 évesek, lelkipásztorok és gyülekezeti munkások, férfiak és nők... Sokszínű csapat. Egy valami azonban mindannyiunkban közös volt: a vágy az Örömhír továbbadására a ma embere számára is érthetően, világosan.

A konferencia előadói a *Kereszt-kérdések* sorozat szerzője, Rico Tice, a londoni *All Souls* gyülekezet missziói lelkipásztora, valamint Paul Chelson és Craig Dyer, a *Christianity Explored* Alapítvány munkatársai voltak.

Röviden az ismertett sorozatról:

A Kereszt-kérdések egy tízhetes evangelizáló sorozat Márk evangéliuma alapján kettős céllal:

– megszólítani az evangéliummal a Jézus Krisztust még nem ismerőket,
– mozgósítani a gyülekezetek hitben érett tagjait, bevonni őket a szolgálatba, és felkészíteni őket a bizonyágtételre.

A hetente sorra kerülő programok alapfelépítése egyszerű:

- kötetlen közös vacsora,
- rövid ígétanulmány csoportokban,
- ehhez kapcsolódó ígehirdetés („Előadás”),
- további beszélgetés a csoportokban a fentiek alapján.

A SOROZAT TEMATIKÁJA:

1. hét: Bevezetés
2. hét: Jézus – Ki volt Ő?
3. hét: Jézus – Miért jött?
4. hét: Jézus – Halála
5. hét: Mit jelent a Kegyelem?
6. hét: Jézus – Feltámadása

Csendes hétvége / csendesnap

A gyülekezet; A Szentlélek; Az imádság; A Biblia

7. hét: Mit jelent keresztyénnek lenni?
8. hét: Krisztus útján járni
9. hét: Döntések – Heródes király
10. hét: Döntések – Jakab, János és Bartimeus

A konferencia Dr. Szabó István, a Dunamelléki Református Egyházkerület püspöke áhítatával kezdődött, majd három előadást hallhattunk.

A konferencián elhangzott előadások témái:

1. Kezdjük az alapoknál: Mit mond Isten Igéje az evangéliumról és annak továbbadásáról?

– *Isten szuverenitása* (2Kor 4,6): Csodáért kell imádkoznunk. Egyedül Isten képes megnyitni a vakok szemét.

– *Az evangélium egyértelmű üzenete* (2Kor 4,1-5; Róm 1,16-17): Nem kozmetizálhatjuk és hígíthatjuk az üzenetet: csak a probléma valódi feltárása után van valódi megoldás.

– *A mi kreativitásunk* (2Kor 4,5; 1Kor 9,19-23): Mindent meg kell tennünk azért, hogy dekódolható legyen az

üzenet azok számára, akiket meg akarunk szólítani.

2. Kereszt-kérdések a gyakorlatban: Egy „minta-este”

– *Az esték felépítésének részletes ismertetése a 3. hét: Jézus – Miért jött? programjának segítségével*

3. Evangelizáció Márk evangéliuma alapján: a főbb irányvonalak

a. *Az egész evangéliumon végigvonuló három téma: Jézus identitása, küldetése és elhívása. Mindhárom üzenetet hirdetniünk kell!*

b. *Jézus identitása – Kicsoda Jézus?* (Mk 8,27-30)

c. *Jézus küldetése – Miért jött?* (Mk 8,31-33)

d. *Jézus elhívása – Mit vár a követőtől?* (Mk 8,34-38)

e. *Ha valamelyikre a három közül nem kerül megfelelő hangsúly az evangelizációban, vagy nem válik világossá a hallgatóknak, annak súlyos következményei lehetnek a hitre jutásra, illetve a hitbeli növekedésre nézve.*

Engedjük, hogy az evangélium mondja el az Evangéliumot!

● KOMLÓSI ERZSÉBET
vezető munkatárs
Szentírás Szövetség

A konferencia teljes hanganyaga letölthető:

www.szentirasszovetsseg.net

KÖZLÖNYT OLVASVA

Nem csodálnám, ha a címet olvasva többen a hőségre gyanakodnának: „Sze­gény cikkíró-rovatvezető, biztos napszű­rást kapott”. Elismerem – na nem a hő­gútát! –, a többségnek a közlönyök nem tartoznak az olvasmányaik közé. Nekem sem. Mégis most kincsekre leltem, a Magyarországi Evangélikus Egyház hiva­talos lapjában, az Evangélikus Közlöny idei 2. számában. Ezeket a kincseket szeretném megosztani mindazokkal, akik gondolkoznak, imádkoznak az egy­ház „hogyan továbbjáról”.

Lejtőn lakni nem lehet

Ez a címe Ittész János elnök-püspöki hely­zetértékelő beszámolójának. Olvasva, a „Hogyan tovább, egyház?” kérdésre az el­ső gondolatom az volt, hogy kendőzetle­nül és nyíltan,

ahogy ez a be­számoló is szól. Mert az egyház saját mélysege­iből minden­kor csak őszin­

te helyzetértékeléssel – mely, ha a mély­ségbe vezető utat is Isten előtti alázattal feltárja, maga egy bűnvallás – lehet a jövő felé reménységgel elindulni, és áldást kér­ni a Mennyei Atyától. Végre egy beszámoló, mely nem a körülményeket, az el­múlt 40 évet és a külső hatásokat okolja, hanem az egyház belső válságjelenségeiről beszél nem titkolva saját bűneinket, mu­lasztásainkat.

Egyházi hetilapunk egyik fórumán felve­tődött, hogy ha valaki évtizedek óta kül­földön élő evangélikus magyarként olvassa az Evangélikus Életet, és kizárólag az új­ságból tájékozódik egyházunkról, abban a

hitben lehet, hogy minden nagyon szép, minden nagyon jó. Avatások, szentelések, iktatások, konferenciák és országos talál­kozók jelentik az egyház életét. A jelenle­gi helyzettel kapcsolatban nyílt és feltáró tájékoztatás szinte alig van. Így azután az egyház népétől nem várható, hogy imád­ságos felelősséget hordozó legyen. Éppen ezért a józanító szó nagyon kell. Emlék­szem, évekkkel ezelőtt, amikor nyilvános­ságra került ifj. dr. Fabiny Tibor által jegy­zett *Egyházunk mai fogsága* című irat, töb­ben úgy reagáltak, hogy a benne foglaltak helytállóak, de mi lesz, ha emiatt az egy­háztagság egy része kiábrándul és elfordul a Magyarországi Evangélikus Egyháztól. Az örök igazság azóta újra beigazolódott: nem a terhek, gondok, tévedések, tévu­tak, bűnök lelepleződésétől és az egyház­tagság egy részének hátat fordításától kell félni. Nem is attól, hogy egy tisztulás ered­ményeként gyülekezetek lelkész, felü­gyelő vagy más tisztségviselő nélkül ma­radnak, hanem attól, hogy – Ittész János szívbe markolóan őszinte szavait idézve – „privát bűneinkkel is a Mester bőrét visz­szük a vásárra, és a ránk bízottak üdvös­ségét tesszük kockára”. Ehhez nem lehet hozzátenni, ebből nem szabad elvenni!

Aki nem előrehalad, az visszafelé csúszik

Szintén az elnök-püspök jelentésében olvasható, ez a nem csak a mai helyzetet jel­lemző gondolat (idézet), ami nem is olyan rejtetten felszólítást, felrázást is jelent. Ma már nem csak a biológusok, hanem az ismeretterjesztő filmeket néző laikusok is tudják, hogy a cápák nem mozgó kopol­tyúkkal rendelkeznek a víz oldott oxigén­jének kiszűrésére. Emiatt egész életükön keresztül álmukban is úszniuk kell ahhoz, hogy a víz áramlását biztosítani tudják. Ha

megállnak, megfulladnak.

Így van az egyházzal is: egy helyben állni nem tud, mert az állás valójában vissza­csúszás, megfulladás. Előrehalad, vagy le­épül. Az előrehaladás pedig elsősorban „misszió és pásztori felelősség” és munka, ez elé fontosságban semmi nem kerülhet. Miért? Mert „...mint egyházak felelősek vagyunk azért, hogy az emberek kötődése Jézus Krisztushoz, aki személyes életük világossága is, ne lazuljon, hanem szilár­duljon.” Felekezetekhez nem kötődő, ha úgy tetszik ezek feletti „közös feladatunk, hogy Krisztus világosságát ne sötétítsük el, hanem fényének szabad folyást enged­jünk.” (Az idézetek a püspöki jelentésből vannak.)

A krisztusi fénynek bűneink nem enged­nek szabad folyást. A jelentés ennek kap­csán külön szól a lelkeszi hivatástudat elerőtlenedéséről. Ehhez nem lelkesz­ként nincs jogom hozzászólni. Azt viszont elmondhatom, hogy az országot járva, sok gyülekezetet és tisztségviselőt ismerve, s nem utolsósorban a saját életemet is az Ige fényébe állítva, a felügyelői, presbiteri elkötelezettség és hivatástudat elerőtle­nedését tehetem a lelkeszeké mellé dics­telen párnak. Mert a szolgálat megfárad házassági, családi, egyéni válságaink, csőd­jeink, a golgotai kereszthez le nem tett bűneink miatt. Ha 80 felé járó édesanyá­mat kérdezném meg, hogy „De miért?”, csak annyit válaszolna (nem egyszer mondta): „Mert elengedted, elengedté­tek Jézus kezét.”

A pásztori és missziói munkát tehát bűn­bánnak és a nem könnyű bűnvallásnak kell megelőznie. Ez már önmagában elő­rehaladás lenne. Ezt követhetik a nem csak lelkeszi feladatok legfontosabbjai: a misszió és a pásztori szolgálat.

Jeruzsálemi helyett antiókhiai modell

Mint már volt róla szó, a fent említett Evangélikus Közlönyben kincsek vannak. Fabiny Tamás püspök jelentése foglalkozik a modellváltás szükségszerűségével. Két korakeresztyén egyházmodell bemutatá­sán keresztül láttatja meg, hogy az Egy­háznak, mind a Magyarországi Evangéli­kus Egyháznak, mind minden európai történelmi egyháznak váltania kell. Mert vál­tozott az idő. A népegyházakban tagként élő tömegek helyett az újpogányság alkot­ja a társadalom nagy részét Skóciától Görögorszáig, Bretagne-tól a Kaukázusig és Norvégiától Máltáig.

A jeruzsálemi modell ajándék volt. Isten ajándéka: jézusi emlékhelyek, első gyüle­kezet, megtért zsidók és pogányok zarándoklatainak helyszíne, olyan hely, amelyet mindig fel lehetett keresni, olyan pont, melyhez igazodni lehetett. Az Egyház egy helyben van, hanem „expanzív, nyi­tott és pro-aktív. Új és szűz területeket próbál elérni, és ebben sokféle módszert alkalmaz. Ehhez világi eszközöket is fel­használ” – írja Fabiny püspök. Megy előre, és nem helyben várja, hátha betér valaki. Ma úgy mondanánk: szolgált úton-útfélen.

Nem a betérő evangélikusokat látja el csu­pán lelki eledellel, hanem mintha mindig az utolsó időket, utolsó órákat élné – min­denkit. A felebarátot, aki elsősorban „Jé­zus-hiányban” szenved és csak másodsor­ban minden más egyébben. Mert a Jézus­ismeret és az ebből következő Jézus­követés hiányánál nincs tragikusabb. „*Aki engem lát, látja az Atyát*” (Jn 14,9) – mondja Jézus. Ebből az is következik, hogy, aki nem látja a Mestert – mert „nem volt embere”, aki bemutatta volna neki –, nem ismerheti meg a Mindenható Örök Istent sem. Jézus-ismeret nélkül nincs Isten- ismeret!

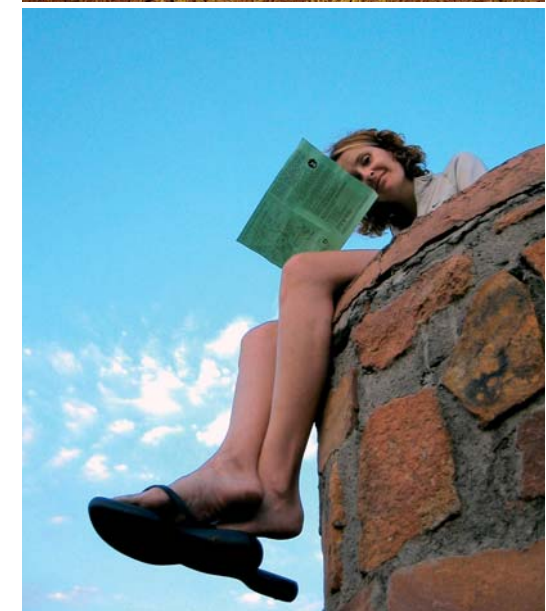
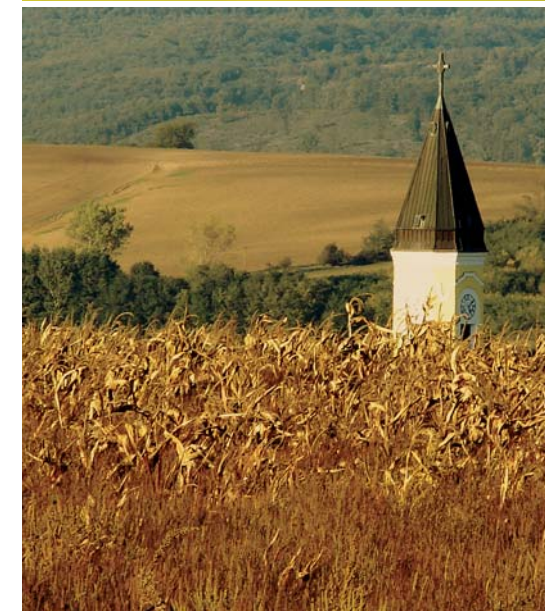
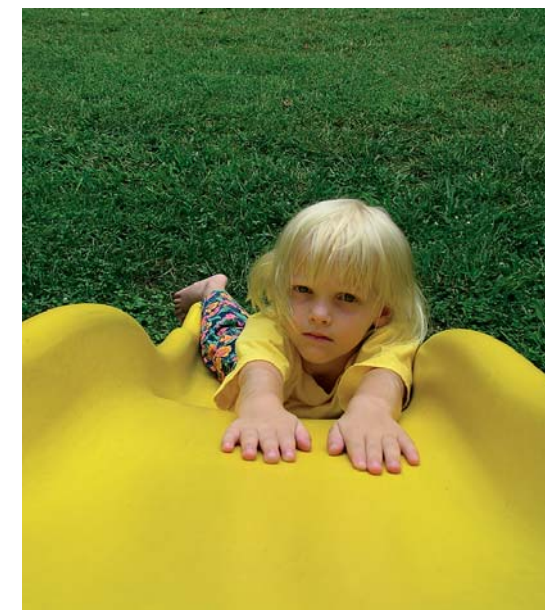
Az antiókhiai típusú egyház – amivé az Evangélikus Egyháznak is válnia kell – ezt ismerte fel. Pál apostol a börtönben épp úgy szólt (énekelt), mint az athéni belvá­ros egyik terén vagy háznál, zsinagógában, város szélén, a szabad ég alatt stb. Min­denhol és mindenkor, alkalmas és alkal­matlan időben. Ezt látjuk most Kínában az úgynevezett földalatti egyházban: nem csak a már keresztyének és gyermekeik felé szolgál és viszi az evangéliumot, ha­nem mindenkihez. Az eredményt, azaz a növekedést pedig rábízta a Szentlélek Úristenre.

Ez a modellváltás kell ahhoz, hogy az evangélikus egyház (a cápa) itt Magyaror­szágon „ne fulladjon meg”, ne csússzon vissza, hanem előre haladjon, ne a lejtőn lakjon, mert ott nem lehet. „Az ősegyház képes volt a modellváltásra” – olvashatjuk, vajon a Magyarországi Evangélikus Egy­ház képes lesz-e rá? Ez pedig nem püspö­kökön múlik, hanem azon, Te és én meny­nyire engedjük, hogy Isten Szentlelke áta­lakítson és felhasználjon bennünket.

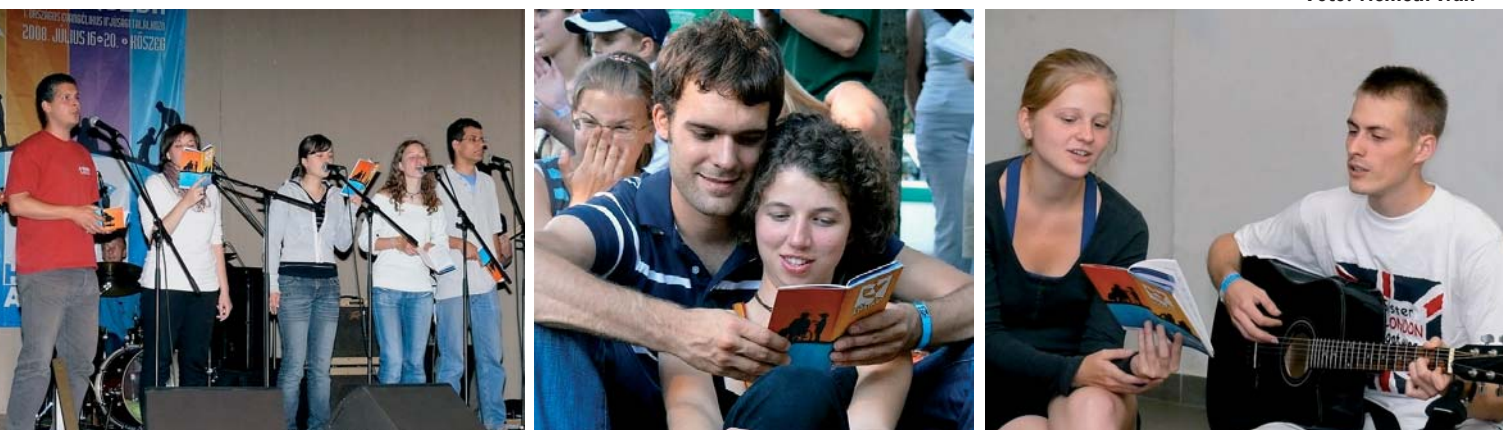
Mégis reménység

Ez is az egyik címrészlet az elnök-püspö­ki helyzetjelentésből. Hogyan tovább, egy­ház? Reménységgel! Élő, feltámadott Urunk van, aki előrement és helyet készí­te nekünk, hogy ott legyünk Vele. Rá­adásul még itt a földön, ő ad szemet meg­látani bűneinket, mulasztásainkat, lelki nyomorúságainkat. Ő ad a bűnvallónak bűnbocsánatot, Ő láttatja meg, hogy letelt egy korszak, egy „egyházmodell” betöltö­te küldetését, hozzá ragaszkodni már nem csak nem kell, hanem nem is szabad. Ő az, aki új utakra vezet. Te és én ne te­gyünk mást, csak engedjünk Neki! Re­ményesgünk, hogy Vele újat kezdhet az egyház, és annak minden tagja. Te is és én is!

● GARÁDI PÉTER

Csak akkor lesz béke!

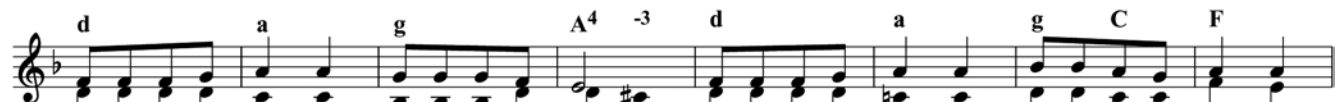
Csorba István

Beszédtempóban

Csorba István

1. Csak ak-kor lesz bé - ke, s boldogság a föl - dön,
2. Csak ak-kor lesz bé - ke, s boldogság a föl - dön,
3. Gondolkozz el, kér - lek, tekints ön-ma - gad - ba,
4. Tanuld meghát test - vér, Is-ten te-remt-mé - nye,

1. Hogyha Is-ten né - pe az ég-re te - kint! Le-dől-het sok kor - lát, mit bűn ho-zott lét - re,
2. Hogyha Is-ten né - pe az ég-re te - kint! Le-dől-het sok kor - lát, mit bűn ho-zott lét - re,
3. Hogy ta-lál-ha - tod meg sa-ját é - le - ted! Fordulj hoz-zá bát - ran, i - mád-sá-gos szív - vel,
4. Mindennek ha - tá - rát Urunk szab-ja meg! Csak úgy le-szel bol - dog itt e föl-di lét - ben,

1. S végre e-gyet - ér - tés u-ral-kod-hat itt! Em-be-rek és em-be-rek kö - zött,
2. S végre e-gyet - ér - tés u-ral-kod-hat itt! Fi - a - ta - lok, i - dő-sek kö - zött,
3. S fel-te - he - ted né - ki kér-dé - se - i - det: Hol a ha - tár jó és rossz kö - zött,
4. Ha azt, a - mit kí - ván te is meg-te -

1. Szülők és a gyerekek kö - zött! Testvérek és ro-ko-nok, Ba-rá-tok és szomszédok kö-zött!
2. Ta-ní-tók, ta - nítványok kö - zött! Nyájak és a pász-to-rok, Nemze-tek és or-szá-gok kö-zött!
3. Angyalok és ördögök kö - zött? Igazság és hamisság, Bűn-te-len és bűnös lét kö-zött!

4. szed, Ha te is megteszed! Ha Jé - zust kö - ve - ted!

A fenti ének a 2008. július 16-20-ig Kőszegen tartott Szélrózsa - 7. Országos Evangélikus Ifjúsági Találkozóra íródott. A fotók ezen a találkozón készültek.

Képes hírek

ÉLESZTŐ címmel ifjúsági találkozót tartottak felvidéki református és evangélikus fiataloknak Kovácspatakon (Szlovákia).

A százhatvan résztvevő gazdag és építő programok segítségével élte át a – remélhetően maradandó – közösséget Istennel és emberrel. Előadásokkal (Tévtanítások; Ifjúság és függőség) és evangelizációval (Kicsoda Isten? Ő az élet, a világosság, szeretet, lélek és szabadság) Szeverényi János is szolgált.

Fotó: Sz. J.

Területi csendesnap volt a kárpátaljai (Ukrajna) Tiszaágteleken. Öt környékbeli cigánygyülekezetből jöttek a testvérek. Igét hirdetett Szeverényi János.

Fotó: Soós Katalin

Ordass Lajos püspökre emlékezünk

„Jézus áldó kegyelmét soha nem éreztem át olyan mélyen, mint amikor a keresztye alá hajtott és félreismerhetetlenül tudomásomra adta: Azt akarja, hogy ezt a keresztyet hordozzam.” – mondta 1957-ben egy böjti igehirdetésében Ordass Lajos (1901–1978).

„Két, éles történelmi pillanatban elszenvedett veresége ellenére egy győzelemnél többet érő, örök érvényű emberi magatartásmintát adott. 1948-ban Isten általa mondotta ki a szót, amit az egyház részéről szükségesnek látott elmondani. Amit ki kellett mondani. 1957–58-ban pedig az egyháznak az alkotmányban leírt jogait igyekezett megvédeni.” (Idézet: Fabiny Tibor: A megállás szimbóluma – Előadások Ordass Lajosról, Budapest, 2001, 21. old.)

A harminc évvel ezelőtt elhunyt mártírsorsú püspökre az Evangélikus Missziói Központ – Evangélikus Rádiómisszió úgy emlékezik, hogy archív felvételeken lévő igehirdetéseit teszi hozzáférhetővé.

Az internetről jelenleg három Ordass-hanganyag tölthető le: a 23. zsoltárról mondott igehirdetése, valamint S. C. Michelfelderről, a Lutheránus Világszövetség első főtitkáráról és Eivind Berggrav norvég püspökről tartott előadása. A felvételek feldolgozása folyamatban van, ezért a honlapon ezek idővel elérhetők lesznek. <http://misszio.lutheran.hu/2007/?oldal=igehirdetes>

ORDASS LAJOS: ÚTRAVALÓ

Útraivaló című áhítatos könyve az egyházi év minden napjára tartalmaz egy rövid elmélkedést, ezek közül tíz hallható kiadványunkon.

Ára: 1400 Ft (CD), 1000 Ft (kazetta)

Műhelytitok

A missziós munka sokszor leleményességet és családi összefogást igényel. Az Ordass-CD eredeti hanganyaga olyan szalagos felvételeket jelent, amelyeket modern magnóval nem lehet lejátszani. A Missziói Központ munkatársa ezért egy olyan, múzeumi darabnak számító, UHER típusú készüléket kapcsolt be újra, ami ma már csak kézi tekeréssel működik. A képen az látható, ahogy technikusunk édesapja, Győre György is besegít a munkába.

Missziói percek V-VI.

VATAI GYULA váci börtönparancsnok, **BÁNFFY GYÖRGY** és **KUBIK ANNA** színművészek, **DR. CSÓKAY ANDRÁS** idegsebész, dr. **FALUS ANDRÁS** genetikus, **SIMON ANDRÁS** grafikusművész, **DR. SÜLE FERENC** pszichiáter és sokan mások.

A jegyzetek, beszélgetések a Kossuth Rádió Evangélikus Félórójának Missziói Központ által szerkesztett rovatában hangoztak el.
Ára: 1400 Ft (dupla CD); 700 Ft (két kazetta)

Szőkéné Bakay Beatrix: EvÉlet – Lelki segély
A lelkipásztor válaszol
ÉLŐ VÍZ füzetek 2.

Családban vagy idősek otthonában?
Mégmérgezett szavak
Hitetlen házastárssal felemás igában
Van-e feltámadáshitünk?
Mindenáron aranyérem?
Csúnyán is szépen
Segítség, megtértem!

A füzet az Evangélikus Élet „EvÉlet – Lelki segély” című rovatában megjelent írásai közül tartalmaz harmincat.
Ára: 300 Ft

„Aki hisz, az derűs, és derűje Istentől származik.”
(XXIII. János pápa)

BOLLA ÁRPÁD:
Derű TÖRTÉNETEK

Azt szokták mondani, a humor az élet elmentmondásait megértő, azokat feloldó élet szemlélet. Ezért fiam többszöri biztatására szívesen elmondom lelkési szolgálatom néhány rendhagyó esetét humorba pácolva.

Rákospalotán, első szolgálati helyemen történt velem, hogy fecnikre írt prédikációm felkapta egy kereszthuzat, és szétszórta a hívek közé. Ezt látva egy kedves testvérünk helyéről felállva összeszedte. Ezekkel a szavakkal nyújtotta fel a szószékre: „Tessék, kis tisztelendő úr, nehogy belesüljön.” Azóta füzetbe írom prédikációimat, és nem gondolom minden szélről, hogy a Lélektől van.

A 2008. ÉV IGÉJE
„Én élek, és ti is élni fogtok!”
(Jn 14,19)

A MISSZIÓI IRODA, A MISSZIÓI KÖZPONT ÉS A RÁDIÓMISSZIÓ HÍREI
Események, szolgálatok

MÁJUS

- Kicsoda Isten? – evangelizáció a debreceni Széchenyi kerti református gyülekezetben
- Az Úr harcol értetek – igehirdetés a Betánia csendesnapján Debrecenben
- Egyházkerületi missziói nap
- Utolsó értekezlet a PMTI-ben
- Örökségünk – A hitbeli örökség – előadás és igehirdetés MEKDSZ-hétvégén Máriabesnyőn
- Munkamegbeszélés kórházlelkészekkel
- Evangelizáció a tiszafüredi református otthon dolgozói számára
- A Wycliffe Bibliafordítók bemutatkozása Kelenföldön
- Életre hívtál – missziói nap Tésén

JÚNIUS

- Maradj életben! – missziói nap Dunaföldváron
- Kereszt-kérdések – konferencia a Ráday Kollégiumban
- Részvétel a Kolozsvári és a Budai egyházmegyék lelkészgyűlésén Kolozsváron és Torockószentgyörgyön
- Igehirdetés Zebegényben ökumenikus istentiszteleten
- Igehirdetés, előadás, fórum Irsán
- Látogatás a szlovéniai evangélikus lelkészeknél és gyülekezetekben (Alsólendva, Órihodos, Alsómarác)
- Egyedül és együtt – Isten színe előtt – igehirdetés protestáns lelkészkonferencián Berekfürdőn
- Előadás és igehirdetés Neszmélyen, a pasaréti református ifjúság konferenciáján
- Neveden hívtalak – evangelizáció a budai és pesti egyházmegyék konferenciáján Piliscsabán

Gyűjtötte: Kis Ferenc Balázs

Kitekintés

Istentiszteletért bírságnak Belorussziában – Forum 18 Hírszolgálat, Oslo, Norvégia

Belorusszia északnyugati részén a Hrodna megyei hatóságok három különböző protestáns gyülekezet istentiszteleti alkalmait is korlátozzák. Szviszloh település vezetése betiltott egy augusztus 3-ra bejelentett szabadtéri bemerítést. A közeli Mosztyi városában egy pünkösdista lelkész június 9-én azért bírságotak meg a helyi minimálbér mintegy kilencszeresére rúgó összeggel, mert egy kis, nem bejegyzett gyülekezetet vezetett. Az indoklás szerint az elmarasztalás oka többek között az, hogy az összejöveteleken felolvassák az evangéliumot, a vallásos hit kérdéseit vitatják meg, valamint énekelnek. A megyeszékhelyen pedig egy baptista lelkész idézett be az állam egyházügyi hivatalának területi vezetője azzal a váddal, hogy az általa magánlakásban tartott istentiszteletek sértik a közigazgatási törvényt. Az ügyet jelenleg Hrodna város Október kerületének kerületi bírósága tárgyalja.

A teljes cikk angol nyelven:
http://www.forum18.org/Archive.php?aarticle_id=1163

Bábcsoportok gyerekek szolgálatában – Mission Network News, Grand Rapids, Michigan, USA

Július utolsó hetében az ukrainai Zaporozsje mellett tartják a 6. Bábfesztivált, amelyen 39 bábcsoportban 300 keresztyén fiatal vesz részt Azerbajdzsánból, Ukrajnából, Belorussziából, Oroszországból és Észtországból.

Az egyik csoport az oroszországi Kabardino-Balkariából érkezett, amely a Kaukázus északi részén, muszlim többségű területen található. Bár a helyi árvaház igazgatója és az ott élő árvák többsége is muszlim, a bábcsoport az intézettel ápolt jó kapcsolatai révén számos szolgálati lehetőséget kap. Az ott élő árvák egy része valóban elvesztette szüleit, mások pedig elsősorban alkoholizmussal vagy egyéb problémákkal küzdő szülőktől kerültek az árvaházba.

Ezek a gyerekek testi szükségleteik betöltésében ugyan nem szenvednek hiányt, a lelkiükben, szeretetben és odafigyelésben viszont annál inkább. „Újra és újra elmondjuk nekik, hogy nincsenek magukra hagyva, hogy van Mennyei Atyjuk, aki sokkal jobban szereti őket, mint bármely földi szülő tudná” – mondta el a bábcsoport egyik tagja.

A teljes cikk angol nyelven:
<http://mnnonline.org/article/11487>

A tized: kiút az adósságból – St. Paul Pioneer Press, St. Paul, Minnesota, USA

Jövedelmének mekkora részét fordítaná adakozásra Jézus? Erre a kérdésre mindenkinek magának kell megtalálnia a választ imádsággal és meditációval – vallja Brian Kluth evangélikus lelkész, aki nemrégiben adott ki egy 40 napra szóló áhítatoskönyvet, amely lelki utazásra invitálja az olvasót a biblikus adakozás világába.

Az egyik legérdekesebb ötlete szerint a tized fizetése nagyban segíthet kikeveredni az adósságból azáltal, hogy különleges óvatosságra tanítja az embert még akkor, amikor a családi költségvetést tervezi.

További részletek:
http://www.twincities.com/ci_10005203?nclck_check=1
<http://www.kluth.org/>
<http://generouslife.info/>

Reményik Sándor Család-fa

A nagyapám gyümölcsfát ültetett.
 Aranyparment, batult és ponykót
 És kanadai kormos renetet.
 S köztük egy ismeretlen csemetét.
 Isten nevében keresztelte meg,
 Adván neki önnön család-nevét.
 A névtelen fa Reményik-fa lett.
 És nőtt azután és lombosodott,
 Nagy család fölé terebélyesedett.
 És későn érő gyümölcsöt hozott.
 De mikor a következő tavasszal
 Elvirágoztak mind a fák már régen:
 Még mindig volt belőle pince-mélyen.
 Most nem virágnak már és nem terem,
 Letöredeztek lassan ágai.
 De hogy ne álljon oly reménytelen
 A vén kert egyre ritkuló ölen,
 Vigasztalásul szépen ráfutott
 A vadszőlő, e költői növény.
 Ősz van. Biborpalást leng most a fán,
 Utolsó díszül fedve fát s nevet.
 Nézem s szemembe könnyű könny szívárogo:
 Köszönöm, Istenem, kegyelmedet.

MI A JÓ?

{ Mikeás 6,8 }

„Ember, megmondta
neked, hogy mi a jó,
és hogy mit kíván tőled
az Úr! Csak azt, hogy
élj törvény szerint,
törekedj szeretetre,
és légy alázatos
Isteneddel szemben.”

élj törvény szerint

törekedj szeretetre

légy alázatos Isteneddel szemben

ORSZÁGOS EVANGELIZÁCIÓ

2008. október 11.
szombat, 10 – 16 óráig
Budapest, Deák tér

09:45 Éneklés

10:00 Köszöntő

Evangelizáció 1. rész: ÉLJ TÖRVÉNY SZERINT! – Dr. Korányi András
Evangelizáció 2. rész: TÖREKEDJ SZERETETRE! – Győri János Sámuel

11:15 Csoportos beszélgetések, imaközösségek

12:30 Ebédszünet (az Országos Egyház szerény vendéglátást biztosít)

14:00 Tanúságtétel
„CSODÁLATOS ELŐTTEM E TUDÁS...” (Zsolt 139,6)
– Dr. Falus András, a Semmelweis Egyetem Genetikai, Sejt- és
Immunbiológiai Intézetének igazgatója
„JÓSÁG SÍRÓ VÁGYA” – Kubik Anna Jászai-díjas, érdemes művész

15:00 Evangelizáció 3. rész (úrvacsorával):
LÉGY ALÁZATOS ISTENEDDEL SZEMBEN! – Böjtös Attila

15:45 Zárzó, áldás

HÍD EVANGÉLIKUS MAGAZIN, az Evangélikus Missziói Központ kiadványa. Az Evangélikus Élet előfizetői részére a magazin ingyenes. Adományokat elfogadunk. Lapszámunk megjelenését a Sanansaattajat (Finnország), a Norea Radio Norway (Norvégia) és a Magyarországi Evangélikus Egyház Missziói Bizottsága támogatta.